

Ungdomsarbetslöshet

- en studie om arbetslösa utrikesfödda ungdomar

Av: Amra Kurtanovic
Azra Kurtanovic

LUNDS UNIVERSITET
Socialhögskolan

Kandidatuppsats SOPA63
Vt-14

Handledare: Yvonne Johansson

Abstract

Author: Amra Kurtanovic & Azra Kurtanovic

Title: Youth unemployment - a study of unemployed foreign-born youths

Supervisor: Yvonne Johansson

Our purpose in this study was to investigate how the unemployed foreign-born youths describe their situation as unemployed in relation to that they are foreign-born. The study was based on two main issues: how do youths in the age of 18-24 experience that their ability to become employed is affected by the fact that they are foreign-born and how do these youths describe their situation as unemployed based on their background as a foreign-born. Our analysis consisted of semi-structured interviews with seven unemployed foreign-born youths. The data of the study has been analyzed from a social constructivist perspective and Erving Goffmans's concept of stigma. The results of this study showed that the majority of the youths felt that their background as a foreign-born has had a negative impact on their job search. The study also showed that many of the youths described their situation as unemployed as depressing and difficult.

Key words: youth unemployment, exclusion, integration, segregation, discrimination, stigma.

Innehållsförteckning

1. Problemformulering	s.1
1.1 Syfte.....	s.2
1.2 Frågeställningar	s.2
1.3 Förförståelse	s.2
2. Tidigare forskning	s.3
2.1 Gruppen utrikesfödda	s.3
2.2 Ungdomsarbetslöshet är inget problem.....	s.5
2.3 Arbetslöshetens påverkan på individen.....	s.6
2.4 Sociala konsekvenser av ungdomsarbetslösheten	s.6
3. Metod	s.8
3.1 Val av metod.....	s.8
3.1.1 Metodens förtjänster och begränsningar	s.9
3.1.2 Urval	s.10
3.1.3 Metodens tillförlitlighet och trovärdighet	s.11
3.1.4 Metoddiskussion.....	s.12
3.2 Genomförande av intervjuer.....	s.13
3.3 Bearbetning av analys och data	s.15
3.4 Litteratursökning	s.15
3.5 Etiska överväganden.....	s.16
3.6 Arbetsfördelning.....	s.17
4. Teoretiska utgångspunkter	s.17
4.1. Socialkonstruktivism	s.17
4.2 Stigmatisering.....	s.19

5. Empiri och analys	s.20
5.1 Olika hinder till ett jobb	s.22
5.1.1 Språk som hinder	s.22
5.1.2 Diskriminering som hinder	s.25
5.1.3. Ekonomi som hinder	s.29
5.1.4 Arbetsförmedlingen eller ungdomarna själva som ett hinder till jobb... ..	s.33
5.2 Synen på sin allmänna situation och den egna självbilden	s.32
5.2.1 En negativ självbild	s.32
5.2.2 Betydelsen av att vara utrikesfödd i jämförelse med att vara etnisk svensk	s.33
5.2.3 Den sociala situationen	s.35
5.2.4 Möjligheter till jobs	s.37
6. Slutdiskussion	s.39
7. Referenslista	s.43
8. Bilaga 1 – Informationsbrev	s.46
9. Bilaga 2 – Intervjuschema	s.47

Förord

Vi vill först och främst tacka vår handledare Yvonne Johansson för ett gott och fungerande samarbete. Även ett stort tack till sektionschefen på den aktuella Arbetsförmedlingen som gjorde det möjligt för oss att genomföra vår undersökning. Vi är oerhört glada över att våra respondenter tog sig tiden att genomföra intervjuer med oss.

Landskrona 2014-05-23

Amra Kurtanovic & Azra Kurtanovic

1. Problemformulering

Utifrån ett historiskt perspektiv är arbetslöshet ett ständigt socialt problem (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.99). Problematiken är störst för ungdomar. I Sverige är ungdomar den åldersgrupp som har en högre arbetslöshet i jämförelse med andra grupper inom samma kategori (Oscarsson 2013 s.10). Då Sveriges ungdomsarbetslöshet jämförs internationellt konstateras det att siffran är hög i förhållande till andra länder (ibid). Det innebär alltså att Sveriges ungdomsarbetslöshet är hög i jämförelse med andra länder och att ungdomar är den mest drabbade gruppen i kategorin arbetslöshet i Sverige.

Arbetslösheten bland utrikesfödda är ett samhällsproblem i Sverige. År 2011 fanns det enligt Arbetsförmedlingen 132 241 utrikesfödda arbetslösa av de 372 389 arbetssökande (Granstrand 2011). I mars 2013 fanns det 7 860 arbetslösa utrikesfödda ungdomar i åldern 18-24 (Arbetsförmedlingen 2013). En ny mätning genomfördes samma månad år 2014 och den påvisade att antalet arbetslösa utrikesfödda ungdomar i samma ålder hade ökat till 8 300, vilket är en ökning med 5,6 % (ibid). Det finns statistik som visar på att det är mycket svårare för utrikesfödda ungdomar att ta sig in på arbetsmarknaden (Eriksson 2013). I april 2013 var arbetslösheten bland de utrikesfödda ungdomarna 70 % högre än för de inrikesfödda ungdomarna (ibid). Vi har även funnit statistik som påvisar att arbetslösa utrikesfödda ungdomar har ökat kraftigt med åren (Granstrand 2011). Eftersom arbetslösheten bland de utrikesfödda ungdomarna ökar, väckte detta vårt intresse att samtala med dessa ungdomar och utifrån detta få en viss förståelse för deras perspektiv av den ökade problematiken. Det saknas forskning kring arbetslösa utrikesfödda ungdomar som beskriver sin situation avseende möjligheten att få jobb, vilket gör denna studie intressant att genomföra. Problematiken är omfattande på så sätt att de arbetslösa utrikesfödda ungdomarna är utsatta på två olika sätt. Ungdomarna är utsatta på grund av att de är arbetslösa men även på grund av deras etniska bakgrund som utrikesfödda, vilket skapar ytterligare nyfikenhet hos oss att genomföra denna studie. Det är även intressant att undersöka denna problematik, då vi som blivande yrkesverksamma socialarbetare troligen kommer komma i kontakt med dessa ungdomar.

Arbetslösa utrikesfödda ungdomar är en omfattande kategori. Vi har därför valt att avgränsa oss genom att vår studie enbart ska omfatta ungdomar som har varit bosatta i Sverige i högst 10 år.

Vi har genomfört semistrukturerade intervjuer på den valda Arbetsförmedlingen. De ungdomar som ingick i vår studie har bestått av både killar och tjejer i åldern 18-24. I den här studien har vi undersökt hur killar och tjejer i åldern 18-24 beskriver sin situation som arbetslösa utifrån att de är utrikesfödda. Utifrån detta ville vi få en djupare förståelse för hur de arbetslösa utrikesfödda ungdomarna redogör för sin individuella position.

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att belysa samt förstå hur utrikesfödda ungdomar som har bott i Sverige i mindre än 10 år och som är i åldern 18-24 beskriver sin påverkan och situation som arbetslösa.

1.2 Frågeställningar

- Upplever ungdomar i åldern 18-24 att deras möjlighet till jobb påverkas utifrån att de är utrikesfödda?
- Hur beskriver dessa ungdomar i åldern 18-24 sin situation som arbetslösa utifrån att de är utrikesfödda samt vilka andra faktorer de anser har haft en inverkan på svårigheten att få arbete?

1.3 Förförståelse

Utifrån tidigare forskning fick vi en överblick över svårigheten som finns hos arbetslösa utrikesfödda ungdomar att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Detta skapade en nyfikenhet hos oss och därmed blev den valda inriktningen på vår studie, arbetslösa utrikesfödda ungdomar. Med tanke på att vi båda är utrikesfödda och själva har lärt oss det svenska språket under uppväxten har vi en viss förståelse för våra respondenter och deras process för att komma in i det svenska samhället. Att komma till ett land där normer och regler skiljer sig från ens hemland kan skapa svårigheter med att anpassa sig till ett nytt samhälle. Vi vill dock påpeka att vi inte har den fulla förståelsen eftersom vi själva inte har varit i situationen som arbetslösa. Bortsett från vår förförståelse har vi ansträngt oss för att komma bort från fördomar och tankar som vi själva har. Med detta sagt har vi gjort vårt yttersta för att förhålla oss neutrala. Vi hade i början en tanke om att arbetslösa utrikesfödda ungdomar har svårigheter med att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden Vi hade även tankar om att dessa ungdomar har det svårt med att

integrera sig in i det svenska samhället. Genom att diskutera med varandra har vi synliggjort vår förförståelse.

2. Tidigare forskning

2.1 Gruppen utrikesfödda

När vi orienterade oss kring ämnet ungdomsarbetslöshet kunde vi utifrån relevant litteratur konstatera att flera av författarna skriver om att ungdomsarbetslösheten har ökat med tiden (Sahlen 2012, Oscarsson 2013, Rantakeisu 1996). Vi har dock haft svårigheter med att hitta forskning kring just arbetslösa utrikesfödda ungdomar. Det har gjorts flera studier kring ungdomsarbetslöshet, dock bygger inte dessa studier på arbetslösa utrikesfödda ungdomar (Sahlen 2012, Oscarsson 2013, Rantakeisu 1996). Vi anser trots detta att dessa studier har varit relevanta för vår studie, eftersom vi har funnit resultat som omfattar vår målgrupp. Vi har funnit statistik som påvisar att arbetslösheten är avsevärt högre bland utrikesfödda än inrikesfödda ungdomar (Oscarsson 2013 s.22). Gruppen ungdomar med etnisk bakgrund som är överrepresenterade i kategorin ungdomsarbetslöshet är de utrikesfödda. Denna grupp ligger 15 procentenheter högre upp på skalan än de inrikesfödda ungdomarna (ibid). Forskaren Angelin (2009 s.93) skriver i sin avhandling "Den dubbla vanmaktens logik" om att det har stor betydelse om individen är utrikesfödd i frågan om arbetslöshet. En individ med en annan etnisk bakgrund än svensk löper en högre risk att bli arbetslös och/eller socialbidragstagande. I avhandlingen tar Angelin (2009 s.93) även upp att en stor andel av de utrikesfödda innehar långvariga problem.

Enligt statistik kan det tänkas att gruppen utrikesfödda har en mindre sysselsättning än gruppen inrikesfödda (Petersson 2013 s. 9). Detta är något som forskaren Petersson skriver om i sin forskningsöversikt "Utrikesfödda på arbetsmarknaden". Denna forskningsöversikt omfattar även vår målgrupp. Den säger alltså även något om arbetslösa utrikesfödda ungdomar. I forskningsöversikten finns det kunskap kring utrikesföddas position på arbetsmarknaden. Författaren beskriver även olika faktorer som enligt forskare påverkar gruppens arbetsmarknadsintegration och effekter av valda arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Utrikesfödda kvinnor är den grupp på arbetsmarknaden som har varit mest utsatt genom åren. Gruppen har haft en svag position på den svenska arbetsmarknaden mellan åren 2005-2012, detta i jämförelse med andra grupper. I en levnadsnivåundersökning som Petersson (2013 s.9) refererar till påvisas en

skillnad mellan utrikesfödda män och kvinnor när det kommer till arbete. De utrikesfödda männen anser att ju längre de vistas i Sverige, ju mer stiger deras sannolikhet att hitta ett jobb. Detta är något som de utrikesfödda kvinnorna inte kunde relatera till. Varför de utrikesfödda kvinnorna inte upplever det på samma sätt som de utrikesfödda männen är något som författaren inte har valt att undersöka vidare. Petersson (2013 s.9) tar även upp de brister som förekommer med statistiken kring registreringen av de utrikesfödda. Det finns en hel del utrikesfödda som ännu är registrerade i Sverige trots att de längre inte är bosatta i landet. Detta har bidragit till att sysselsättningsstatistiken utgår ifrån för stort befolkningsunderlag. De utrikesfödda registreras enbart om de har planer på att stanna i landet minst ett år. En brist uppstår då t.ex. "säsongarbetare" inte inkluderas i sysselsättningsstatistiken. Detta medför att de utrikesföddas sysselsättning blir underskattad (ibid). I forskningsöversikten skriver forskaren Petersson (2013 s.17) även om utrikesföddas position på arbetsmarknaden ur ett internationellt perspektiv. Sysselsättningsgapet mellan inrikes- och utrikesfödda som har bott i Sverige i högst 5 år, är högst i Sverige i jämförelse med andra länder i Europa. Sysselsättningsgapet mellan inrikes- och utrikesfödda är betydligt större då vi jämför med länder som t.ex. USA och Kanada (ibid). Regelverket skiljer sig åt mellan länderna, vilket gör att vi inte helt kan jämföra de utrikesföddas position på arbetsmarknaden ur ett internationellt perspektiv (Petersson 2013 s.17). I Sverige tar vi emot en stor andel flyktingar. I USA däremot tar de emot en stor andel utländska personer i form av arbetskraft. Detta kan ses som en av de viktigaste förklaringar till varför det går sämre för utrikesfödda i Sverige i jämförelse med andra länder (Petersson 2013 s.13).

Även författaren Peter Håkansson skriver om gruppen utrikesfödda. I sin avhandling "Ungdomsarbetslösheten - om övergångsregimer, institutionell förändring och socialt kapital" skriver Håkansson (2011 s.14) om etnisk diskriminering av ungdomar med utländsk bakgrund. Författaren refererar i sin avhandling till Arai, Schröder & Villhelmsson som menar på att ungdomar med utländsk bakgrund löper en högre risk att drabbas av arbetslöshet. Detta oavsett deras betyg, utbildning, föräldrarnas utbildningsnivå och föräldrarnas position på arbetsmarknaden. Håkansson menar därmed att det kanske är på grund av diskriminering som ungdomarna med utländsk bakgrund löper högre risk att drabbas av arbetslöshet. En annan orsak till en ökad arbetslöshetsrisk för dessa ungdomar kan vara att de innehar ett lägre socialt kapital i jämförelse med andra ungdomar (ibid). Även forskaren Jens Rydgren (2004 s. 697) skriver om

etnisk diskriminering i sin artikel "Mechanisms of Exclusion: Ethnic Discrimination in the Swedish Labour Market". Utifrån tidigare forskning konstateras det att individer med utländsk bakgrund diskrimineras i samband med jobbsökandet. Arbetsgivarens position på arbetsmarknaden medför en viss makt. Vid rekrytering baserar arbetsgivaren sitt beslut på förutfattade meningar om grupp-specifika egenskaper istället för att utgå från individuella färdigheter (ibid).

2.2 Ungdomsarbetslöshet är inget problem

Att ungdomsarbetslöshet inte ses som ett verkligt problem är något som tas upp i Malin Sahlens forskningsstudie "Ungdomsarbetslöshet - när ska muren rivas?" (2012 s.23).

Eftersom unga byter jobb lika snabbt som äldre byter sängkläder så spelar det mindre roll att de är arbetslösa ibland. Det är bättre att många unga är utan jobb ett kort tag än att äldre är arbetslösa längre. En ung person har ju dessutom flera decennier på sig att förbättra sitt CV och hitta ett jobb medan den äldre personen kanske går i pension om några år och måste tänka på pensionen.

Detta är även något som författaren Peter Håkansson tar upp i sin avhandling "Ungdomsarbetslösheten - om övergångsregimer, institutionell förändring och socialt kapital". Håkansson (2011 s.169) skriver om att det finns två olika delar i motargumentet om att ungdomsarbetslöshet inte anses som ett problem. Utifrån statistik konstateras det att ungdomsarbetslösheten ökar. Detta kan i själva verket vara ett tecken på ett selekteringsproblem. Detta innebär att vi väljer att se ungdomsarbetslösheten som ett problem. Den andra delen av motargumentet bygger på att ungdomarna själva väljer att vara arbetslösa. Det kan även vara så att arbetslösa ungdomar inte ses som ett samhällsproblem eftersom de enbart är arbetslösa en kort period. Att ungdomarna själva väljer att ha tillfälliga arbeten och på så sätt vara passiva under vissa perioder, är också en del av motargumentet. Utifrån detta väljer ungdomarna själva att inte bli en del av arbetsmarknaden. Håkansson refererar till forskaren Lena Schröder som även skriver om detta i sin avhandling. Med "job shopping-teorin" menar Schröder att det är ungdomarna själva som väljer att byta jobb oftare för att på detta sätt få erfarenheter från arbetsmarknaden, men även information (ibid).

2.3 Arbetslöshetens påverkan på individen

Författarna Rantakeisu, Starrin & Hagquist skriver i boken “ Ungdomsarbetslöshet - vardagsliv och samhälle” om fyra olika teman i ungdomsarbetslöshetsforskningen (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.21). Det första temat handlar om vilka faktorer som påverkar individens plats på arbetsmarknaden; etnicitet, kön, utbildning och klass. Det andra temat tar upp ungdomarnas kunskap kring arbetsmarknaden och vikten av utbildningens betydelse. Det finns inte många studier som tar upp den påverkan som arbetslösheten kan ha på t.ex. individens självkänsla, vilket det tredje temat behandlar. Det sista temat i ungdomsarbetslöshetsforskningen påvisar att arbetslösheten kan ha följder på individen då denne avviker i sitt beteende (ibid). Flera studier har visat på att det finns ett samband mellan ungdomsarbetslöshet och försämrad psykisk hälsa (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.38). Det konstateras att det finns en risk att individen drabbas för psykisk ohälsa om denne har drabbats av arbetslöshet. Det finns genomförda studier som har utgått ifrån arbetslöshet där hälsa har varit en central utgångspunkt. Resonemanget som förs i dessa studier är att en arbetslös individ drabbas av stress. Stressen antas ha en inverkan på individens psykiska och fysiska hälsa (ibid). Det finns annan forskning som också visar på ett samband mellan ohälsa och arbetslöshet. Lennart Hallsten (1998) skriver i sin avhandling “Psyiskt välbefinnande och arbetslöshet - Om hälsorelaterad selektion till arbete” att ohälsa kan påträffas i samband med arbetslöshet (Hallsten 1998 s.18). Han menar på att ohälsa i samband med arbetslöshet bygger på att individen tidigare har sökt arbete fast utan framgång. Psykisk hälsa förknippas med individens uppfattning kring sig själv och omvärlden. Forskaren Jahoda (1974) skriver i sin bok “Morienthal: The sociography of unemployed community” att individen ska kunna stå emot yttre inverkan, ha en integrationsförmåga samt kunna förverkliga egna förmågor. En förklaring till varför ohälsa drabbar de arbetslösa och inte de arbetande är för att människan genom arbete uppfyller vissa viktiga funktioner. Dessa funktioner är följande: struktur på tiden, vara delaktig i gemensamma mål och verksamheter, ha ett nätverk, vara aktiv och även inneha status (ibid).

2.4 Sociala konsekvenser av ungdomsarbetslöshet

I en intervjuundersökning som gjordes med arbetslösa ungdomar i Stockholms län utgick intervjuaren från frågor som uppmärksammar ungdomsarbetslöshetens fem olika sociala konsekvenser (Fredlund & Tomth 1985 s.3). Den första sociala påföljden som tas upp i rapporten

handlar om *självkänsla/attityder/livssyn* (Fredlund & Tomth 1985 s.10). Humörsvängningar, en känsla av att man är oduglig och lat är resultat från undersökningen som tyder på att de flesta arbetslösa ungdomarna har en dålig självbild. Orsaken till arbetslösheten skyller ungdomarna på sig själva respektive samhället. Vilka av dessa två de lägger skulden på varierar periodvis. De arbetslösa ungdomarnas har en föreställning om att de "ordentliga" individerna ser ner på de som t.ex. arbetsovilliga. Den andra sociala påföljden av ungdomsarbetslösheten är *sociala relationer*. Då ungdomarna är arbetslösa en lägre period blir deras relation till föräldrarna sämre. Ungdomarna är utifrån sin arbetslösa situation ekonomiskt beroende av sina föräldrar. Att inte få bevisa att man som ungdom kan klara sig på egen hand kan upplevas som besvärligt för den enskilde. Arbetslösheten bidrar även till att ungdomens relationer till vänner ändras. Den arbetslösa ungdomen förlorar lätt kontakten till de vänner som har ett jobb, eftersom de lever olika liv.

Den tredje sociala konsekvensen av ungdomsarbetslösheten är *fritidsaktiviteter*. Eftersom man som arbetslös ungdom inte har ett jobb att gå till, får dennes fritid en annan innebörd till skillnad från en individ som jobbar. Något som är typiskt för en hel del arbetslösa ungdomar är att de inte drar nytta av tiden. Utifrån den gjorda undersökningen konstateras det att arbetslösa ungdomar har en passiv inställning. De antas ha en passiv inställning för att de inte har någon form av fritidsaktiviteter, de lever ett inaktivt liv. Den fjärde sociala påföljden är *hälsa och missbruk*. Inom detta området finns det forskning som påvisar att arbetslösa ungdomar löper större risk att komma i kontakt med droger. Det går inte att påstå att arbetslösheten leder till sjukdomar men däremot befinner sig individen i en riskgrupp utifrån sin arbetslöshet. Då individen har ett arbete medför detta krav på vissa rutiner. Att vårda sin hälsa är en av dem. Att komma ur arbetslösheten och skaffa sig ett jobb skulle vara hälsofrämjande i längden. Den femte och sista sociala påföljden av ungdomsarbetslöshet är *ekonomi och bostad*. Ekonomin har den största påverkan då man som ungdom vill komma ur sin arbetslöshet. Har individen ett jobb blir denne automatiskt ekonomiskt oberoende. Ett ekonomiskt problem för en arbetslös ungdom är att skaffa sig en bostad, med vilket följer en svårighet att betala alla utgifter som förekommer. Att som ungdom inte kunna skaffa sig en egen bostad (utifrån sin ekonomiska förmåga) utan istället fortfarande tvingas bo kvar hemma med sina föräldrar kan bli oerhört psykiskt påfrestande (ibid).

3. Metod

3.1 Val av metod

Vårt val av undersökningsmetod har vi grundat utifrån studiens syfte och frågeställningar. Eftersom vi var intresserade av att belysa samt förstå hur utrikesfödda ungdomar beskriver sin påverkan och situation som arbetslösa, var valet av en kvalitativ metod att föredra. Metoden har hjälpt oss att få en fördjupande helhetsbild av respektive ungdoms utsaga med fokus på dennes upplevelser, erfarenheter, åsikter, drömmar, attityder och känslor (jfr May, 2001 s.148). Vi har fångat ungdomarnas upplevelser och erfarenheter som de har haft i samband med deras jobbsökande, t.ex. då de har blivit diskriminerade utifrån att de är utrikesfödda. Vi har även tagit del av de känslor och åsikter som har väckts under deras jobbsökande, detta innefattar både positiva och negativa erfarenheter. Vad de utrikesfödda ungdomarna har för attityder och drömmar i deras fortsatta jobbsökande, är också något som vi har fått svar på. Med tanke på vårt syfte och frågeställningar hade valet av en kvantitativ metod inte gett oss dom svaren som vi var ute efter. Detta då vi inte var intresserade av generaliseringar. Hade vi valt att dela ut enkäter till våra respondenter hade vi fått korta och ofullständiga svar, vilket går emot vårt syfte. Vi hade även begränsat våra respondenter då vi hade gett ett antal svarsalternativ som de måste välja mellan. Utifrån detta hade vi inte gett ungdomarna det utrymme som krävs för att beskriva sin situation på ett djupgående sätt.

För att studien skulle bli genomförbar ansåg vi att valet av en semistrukturerad intervju var oerhört viktigt. En fördel med valet av en semistrukturerad intervju har varit att vi som intervjuare, bortsett från de bestämda frågorna, har kunnat ställa passande följdfrågor till respektive ungdom (May 2001 s.150). Då vi har haft möjligheten att ställa följdfrågor till ungdomarna, har vi enligt vår mening på detta sätt minskat utrymmet för språkliga missförstånd. Att kunna ställa passande följdfrågor har även gett oss en bättre förståelse av respektive ungdoms individuella situation (Aspers 2007 s.137). Under nästintill alla intervjuer hade vi språkliga komplikationer och därmed svårigheter med att förstå ungdomarna men även de oss. Detta med tanke på att ungdomarna är utrikesfödda och därmed inte var helt bekanta med det svenska språket. Hade vi inte haft möjligheten att ställa passande följdfrågor tror vi att detta hade försvårat för oss i genomförandet av intervjuerna. Vi har under samtliga intervjuer fått ta hjälp av följdfrågor. Detta för att kunna försäkra oss om att vi hade uppfattat ungdomen på ett korrekt sätt.

Genom valet av en semistrukturerad intervju har vi haft möjligheten att skapa ett samtal med respektive ungdom (May 2001 s.150). På detta sätt har vi undervikt att ungdomarna ska uppfatta intervjun som en frågestund (ibid). Utifrån detta tror vi att ungdomarna har känt sig bekväma i sin intervjuposition. Detta då de uppmärksammade att vi var intresserade av deras utsagor i form av ett samtal. Slutligen vill vi konstatera att valet av en kvalitativ metod har varit ett bra val av metod då vi med hjälp av metoden har kommit åt ungdomarnas utsagor och därmed uppnått studiens syfte.

3.1.1 Metodens förtjänster och begränsningar

En kvalitativ metod har gett vår undersökning en bra uppfattning om ungdomarnas upplevelser kring deras arbetslösa situation som utrikesfödda (jfr May 2001 s.148). Med valet av en kvalitativ metod följer en nackdel då resultatet av intervjun kan variera beroende på vem som är forskaren (Bryman 2011 s. 368). Som intervjuare ska man därför ta hänsyn till vilken inverkan ens roll som forskare har haft på studien (ibid). Då vi själva är utrikesfödda tror vi att vår roll som intervjuare både har haft en positiv respektive negativ inverkan på ungdomarna. Med tanke på att vi själva är utrikesfödda har vi haft en viss förståelse för ungdomarnas situation. Vi inledde respektive intervju med att påpeka att vi själva är utrikesfödda, vilket enligt vår mening hade en positiv inverkan på ungdomarna. Utifrån detta fick vi ett intryck av att ungdomarna blev bekväma i sin intervjuposition, då de på något sätt kunde relatera till oss som utrikesfödda. Därmed upplevde vi att en bra relation hade skapats mellan oss och ungdomarna. En nackdel som kan förekomma med valet av en semistrukturerad intervju är att forskarens förförståelse kan ha en påverkan på intervjun (Asper 2007 s.34). Utifrån vår förförståelse som utrikesfödda kan detta ha medfört att vi har skapat frågor där vi är ute efter vissa svar från ungdomarna (ibid). Eftersom vi har varit medvetna om detta, har vi haft vår förförståelse i åtanke då vi utformat vår intervjuguide. Då vi har reflekterat över vår roll som intervjuare har vi diskuterat med varandra om vår förförståelse kan ha haft en inverkan på ungdomarna och därmed intervjuret. En negativ inverkan på studien kan ha varit att vi utifrån vår förförståelse har byggt upp intervjuguiden, vilken har varit till grund för studien. Vi har alltså haft i åtanke att vi i vår position som intervjuare kan ha haft en negativ påverkan på studiens resultat utifrån vår förförståelse.

Eftersom ungdomarna befinner sig i en utsatt situation ansåg vi det oerhört viktigt att vi reflekterade över vilken roll vi intog som intervjuare (ibid). Därmed har vi som intervjuare inte försökt bygga vidare på frågor som skulle medföra att ungdomarna kände sig kränkta eller nedvärderade. Vi anser att vår studie är av känslig karaktär eftersom ungdomarna är utsatta på två olika sätt. Detta då ungdomarna både är arbetslösa och utrikesfödda. Utifrån detta har det varit otroligt viktigt att vi under uppbyggnaden av vårt intervjuschema haft i åtanke vilka frågor som har varit lämpliga att ställa. Samtidigt som vi ville uppnå studiens syfte var vi tvungna att tänka på att inte väcka några negativa känslor hos ungdomarna under intervjuens gång. När vi genomförde intervjuerna hade vi i åtanke på vilket sätt vi skulle formulera och ställa frågorna till ungdomarna (May 2001 s.151). Eftersom vi har intervjuat utrikesfödda ungdomar har vi tänkt på hur vi använder språket. Då vi har samtalat med ungdomarna som är utrikesfödda har vi använt oss av ett lättbegripligt språk. Detta för att de ska känna sig bekväma i sin position som intervjuperson. Under intervjuerna lade vi märke till att ungdomarna hade svårigheter med att förstå vissa frågor. Med tanke på detta var vi tvungna att omformulera flera av våra intervjufrågor under intervjuens gång.

3.1.2 Urval

Arbetslösa utrikesfödda ungdomar är en omfattande kategori. Samtliga ungdomar som vi har intervjuat är bosatta i en stad i Skåne. Som tidigare nämnt har vi valt att enbart intervjua ungdomar som har bott i Sverige i högst tio år. De ungdomar som har vistats i Sverige i mer än 10 år kan enligt oss inte jämföras med de ungdomar som har bott i Sverige i ett fåtal år. Det kan tänkas att dessa ungdomar kan räknas in i gruppen inrikesfödda ungdomar, då de nästintill har samma förutsättningar och därmed möjlighet till jobb. Vi har valt att avgränsa oss genom att intervjua tjejer och killar i åldern 18-24. Vi anser att det inte hade varit rätt av oss att intervjua ungdomar under 18 år. Detta med tanke på att vår studie bygger på ett känsligt ämne med frågor kring ungdomarnas utsatta situation. Utifrån detta ansåg vi det som olämpligt om vi istället hade valt att intervjua ungdomar i så pass ung ålder. Begreppet ungdom är svårt att definiera utifrån ålder, eftersom människor har olika uppfattningar om vad som anses vara barn respektive vuxen. Vi har valt att avgränsa oss till denna åldersgrupp då man enligt vår mening är barn fram tills man har fyllt 18 år. Vidare är vår egen uppfattning att man är ungdom från 18-årsåldern fram tills man har fyllt 25 år, därefter är personen vuxen.

Vi har använt oss av ett målinriktat urval i vår studie, vilket innebär att vi har intervjuat ungdomar som har varit av betydelse för vårt syfte och frågeställningar (Bryman 2011 s.434). Vi vill påpeka att vi inte har haft någon baktanke kring val av Arbetsförmedling och därmed val av ort. För att nå vår målgrupp tog vi kontakt med en handläggare vars ärende berör arbetslösa utrikesfödda individer på den aktuella Arbetsförmedlingen. Vi skickade vårt informationsbrev till handläggaren som skulle lämna vidare informationsbrevet till de ungdomar som var tänkta att delta i vår undersökning. Eftersom handläggaren inte återkom med ett svar som bestämt men även då vi inte fick tag på handläggaren via telefon eller mail hamnade vi därmed i en tidsbrist. Utifrån detta valde vi att gå till den aktuella Arbetsförmedlingen och på plats fick vi tag på sektionschefen. Sektionschefen hade förståelse för vår tidsbrist, och vi fick därmed tillåtelse om att gå runt på Arbetsförmedlingen och tillfråga ungdomar om en medverkan i vår undersökning. Detta var kanske inte det lämpligaste sättet för att nå vår målgrupp. Dock anser vi nu i efterhand att vi hade ett bra tillvägagångssättet. Först presenterade vi oss för respektive ungdom och lämnade vårt informationsbrev. Därefter gav vi dem tid för att läsa igenom informationsbrevet och tänka över om de vill delta i vår undersökning. Vi krävde inte ett svar med det samma utan informerade om att vi kommer befinna oss i ett rum längre bort. Vi informerade vidare att ungdomarna kunde komma till vårt enskilda rum, ifall de var intresserade av en medverkan i vår undersökning. De flesta av ungdomarna valde att delta i vår undersökning. Det förekom även att några av ungdomarna, efter en tids betänketid, stannade kvar i väntan på att vi skulle avsluta föregående intervju. Att vi gav ungdomarna utrymme för att själva tänka över om de ville delta i vår undersökning ser vi som en etisk styrka i vår studie. Utifrån detta har vi inte tvingat oss på ungdomarna om ett deltagande i vår undersökning. Slutligen vill vi klargöra att resultatet av studien inte omfattar hela målgruppen, arbetslösa utrikesfödda ungdomar. Detta eftersom vi enbart har intervjuat ett fåtal ungdomar som samtliga är bosatta på samma ort.

3.1.3 Metodens tillförlitlighet och trovärdighet

Med reliabilitet menas att undersökningen ska kunna genomföras på ett likartat sätt och att den ska ge tämligen samma svar (May 2001 s. 117). Eftersom våra respondenter är utrikesfödda har detta medfört att de i vissa fall inte har varit helt säkra på det svenska språket. Då vi har intervjuat ungdomarna har vi använt oss av ett lättbegripligt språk. Detta då vi har haft i åtanke

att det hade kunnat uppstå brister i kommunikation som kunde leda till missförstånd, och därmed minska reliabiliteten i vår studie. Genom att använda oss av ett lättbegripligt språk har vi på detta sätt stärkt tillförlitligheten i vår studie. Validitet är ett begrepp som innebär att undersökningen som vi genomför ska utforska det vi vill ha svar på (May 2001 s.118). För att uppnå hög validitet i vår studie har vi gett ungdomarna utrymme att yttra sig fritt kring sin situation genom att ha en avslutande intervjufråga. Detta då vi har byggt intervjufrågorna utifrån det som vi anser som väsentligt att ta reda på för att förstå deras situation som arbetslösa utifrån att de är utrikesfödda. Vi har därför haft i åtanke att ungdomarna kanske har ett annat perspektiv om vad de anser som viktigt för att vi ska få den rätta förståelsen för deras situation.

Genom att diskutera med varandra har vi synliggjort vår förförståelse, då vi tror att vi har hållit oss borta från subjektivitet och de egna personliga uppfattningar som kan förekomma (Bryman 2011 s.368). Vi har även använt oss av respondentvalidering i vår undersökning. Detta innebär att vi efter respektive intervju har stämt av med ungdomarna om vi har uppfattat deras svar på ett korrekt sätt (Bryman 2011 s.353). Respondentvalidering har hjälpt oss att minska risken för språkliga missförstånd. Detta då en risk har funnits att ungdomarna inte uppfattar oss på ett korrekt sätt men även att vi inte uppfattar ungdomarna på ett korrekt sätt. Därför har det varit oerhört viktigt att vi använder oss av respondentvalidering i vår studie eftersom vår undersökning har byggt på intervjuer med utrikesfödda ungdomar. Detta ser vi som en stor fördel i vår studie då detta har gett oss ett trovärdigt resultat av ungdomarnas individuella utsagor. Det har varit otroligt viktigt att lyckas uppnå en hög reliabilitet, för utan hög reliabilitet kan vi inte kunnat lyckas få en validitet i vår studie (Bryman 2011 s.167).

3.1.4 Metoddiskussion

Då vi har använt oss av intervjuer för att samla in vårt material har detta varit till en fördel då vi genom dessa intervjuer har fått möjligheten att få förståelse för det som i många fall tas för givet (jfr Zetterquist & Ahne 2011 s.56). Genom att intervjua ungdomarna fick vi även ta del av deras emotioner, normer och på vilket sätt de uttrycker sig språkligt. Detta har hjälpt oss att förstå deras berättelser på ett helt annat sätt än om vi inte hade fått ta del av deras känslor kring deras situation. Vi som intervjuare har varit medvetna om att de ungdomarna vi intervjuade befinner sig i en utsatt position. Med respekt för våra intervjupersoner har vi valt att inte bygga vidare

med frågor kring deras privatliv (ibid). Vid användning av en kvalitativ metod bör man tänk på att resultatet kan påverkas av intervjuarens uppfattningar om vad som är väsentligt. (Bryman 2011 s.368). Även beroende på den relationen som skapas mellan intervjuaren och intervjupersonen kan studiens resultat påverkas på ett negativt respektive positivt sätt (ibid). Detta har vi sett som en svaghet då vi har valt att använda oss av en kvalitativ metod. Vi kan instämma att vi på något sätt kan ha påverkat studiens resultat utifrån vad vi själva ansett har varit viktigt. Vår förförståelse som utrikesfödda anser vi har haft både en positiv respektive negativ påverkan på vårt resultat. En positiv inverkan har varit då vi har haft en förståelse för ungdomarna i deras position som utrikesfödda. Eftersom ungdomarna var medvetna om att vi själva är utrikesfödda fick vi intrycket av att deras relation till oss som intervjuare förbättrades. Vi anser även att vi utifrån vår förförståelse som utrikesfödda kan ha påverkat ungdomarnas utsagor på ett negativt sätt. Detta med tanke på att vi som utrikesfödda utgick ifrån de frågor som vi själva ansåg som betydelsefulla. Med detta i åtanke valde vi att ha en avslutande fråga där ungdomarna själva fick yttra sig fritt kring sin situation. Hade intervjuaren inte varit utrikesfödd hade denne troligen haft andra tankar om vad som är väsentligt för att få en förståelse för ungdomarnas situation. Denne hade troligen inte utgått ifrån samma intervjufrågor som vi har gjort. Därmed hade studiens resultat troligen sett annorlunda. Slutligen vill vi konstatera att valet av en kvalitativ metod har visat sig vara ett bra val av metod då vi med hjälp av metoden har kunnat utforska vårt syfte på ett djupgående sätt. Genom de utsagor vi har fått från ungdomarna har vi fått svar på studiens frågeställningar, vilket inte hade varit möjligt om vi istället hade valt att använda oss av en kvantitativ metod.

3.2 Genomförande av intervjuer

Under rubriken urval finns en beskrivning om hur vi kom i kontakt med vår målgrupp. De ungdomar som ville delta i vår undersökning tilldelades först ett informationsbrev (bilaga 1), vilket de flesta av ungdomarna tog sig tid att läsa igenom. Utifrån informationen om vår studie hoppades vi på att ungdomarna skulle få en viss trygghet i form av kunskap kring intervjuens innehåll. Innan respektive intervju tillfrågade vi ungdomen om vi fick lov att spela in intervjun, vilket skulle underlätta för vår studie. Vi påpekade i samband med detta att det enbart är vi två som kommer att ha tillgång till intervjuinspelningen och anteckningarna från intervjun. Detta nämns även i det utlämnade informationsbrevet. Inspelningarna av intervjuerna har fungerat

alldeles utmärkt. Då samtliga ungdomar gav sitt godkännande till att vi fick spela in intervjuerna, har detta hjälpt oss när vi transkriberade våra intervjuer.

Tiden som avsattes för respektive intervju var cirka 30 minuter. Längden på intervjuerna som genomfördes varierade beroende på respektive ungdom. Intervjuerna varade allt från cirka 20-40 minuter. Flera av intervjuerna pågick än längre tid än angivet eftersom vi var tvungna att omformulera intervjufrågorna (bilaga 2) en extra gång för att de skulle bli begripliga för ungdomarna. Vi har intervjuat samtliga ungdomar i ett enskilt rum på den valda Arbetsförmedlingen. Detta eftersom vi var medvetna om att miljön har ett inflytande på individens agerande (Bryman 2011 s.363). Vi har valt att göra på detta sätt då vi hoppades på att ungdomarna skulle vara bekväma med intervjuplatsen, med tanke på att de är bekanta med miljön. Då den ena av oss har antecknat det som har sagts under samtalet har den andre, intervjuaren, inte blivit distraherad då denne har kunnat fokusera på samtalet utan att behöva föra några större anteckningar (Brayman 2011 s.428). Detta har skapat ett samtal mellan intervjuaren och ungdomen istället för att det skulle ha uppfattats som en "frågestund" av ungdomen. Under samtliga intervjuer fick vi omformulera flera av våra intervjufrågor på så sätt att ungdomen kunde förstå frågan och därmed besvara den. Dock var vi tvungna att avbryta en av intervjuerna på grund av brist i kommunikationen. Det var omöjligt att genomföra intervjun då ungdomen inte kunde tillräckligt svenska för att kunna besvara våra frågor. Detta även då vi ett flertal gånger omformulera frågorna. Efter respektive intervju lyssnade vi av den inspelade intervjun och på så sätt fick vi ta del av både förtjänster och brister med vår position som intervjuare. Då vi genomförde våra intervjuer vid olika tillfällen gav detta oss möjligheten att förbättra oss och göra en ännu bättre intervju vid nästa tillfälle. Detta eftersom vi var medvetna om våra brister. Inspelningarna av intervjuerna har underlättat för vår studie då vi har kunnat ta del av all den informationen som framkom under respektive intervju. Detta hade varit svårt att uppnå om vi enbart hade antecknat. Som en avslutning på respektive intervju uppmanade vi ungdomen att höra av sig till oss om de skulle vilja dela ytterligare information kring deras situation om arbetslösa och utrikesfödda.

Hade vi fått möjligheten att göra om vår studie hade vi gjort några ändringar. Som tidigare nämnt har vi under nästa samtliga intervjuer haft språkliga komplikationer. Med detta i åtanke hade vi

under uppbyggnaden av intervjuguiden ansträngt oss ytterligare för att anpassa våra intervjufrågor till vår målgrupp. Vi hade använt oss av ett lättbegripligt språk, detta då vi lade märke till att flera av ungdomarna hade svårigheter med det svenska språket. Vi hade även skrivit om vårt informationsbrev på så sätt att det blir mer begripligt för ungdomarna.

3.3 Bearbetning och analys av data

Förförståelsen har en betydelse för tolkningen av resultatet av intervjuerna. Vår förförståelse kan ha påverkat vårt sätt att se på resultatet med tanke på att vi bägge är utrikesfödda. Med detta i åtanke har vi gjort vårt yttersta för att förhålla oss neutrala. Vi har som sagt enbart en viss förståelse för ungdomarna då ingen av oss har varit i positionen som utrikesfödd och arbetslös. Eftersom vi genomförde intervjuerna vid olika tillfällen hade vi möjligheten att transkribera varje intervju samma dag som den ägde rum. Under tiden vi bearbetade vårt material letade vi efter olika sätt att koda vårt material. För att få den bästa möjliga kodningen valde vi att utgå ifrån en intervjufråga i taget och sammanfatta vad samtliga ungdomar hade svarat på respektive fråga. Vi ville se om ungdomarna hade liknande eller olika svar kring en och samma fråga. Vi kunde se att flera av ungdomarna hade liknande svar på samma intervjufråga. Utifrån vårt sätt att koda vårt material har vi enligt vår mening skapat en intressant analys. Det är bra att använda sig utav kodning under tiden man bearbetar sitt material (Asper 2007 s.157), detta då kodningen ordnar materialet och visar på olika samband (Jönson 2010 s.56). Då vi har kodat och analyserat vårt material har vi synliggjort vissa samband bland ungdomarna i vår undersökning. Ett samband är att flera av ungdomarna i vår undersökning anser att arbetslösheten har haft en negativ påverkan på deras hälsa. Vi har även kunnat se på andra samband som t.ex. att flera av ungdomarna upplevde att deras bakgrund som utrikesfödd har haft en negativ påverkan på deras situation som arbetslösa (se kapitel 5.1). Utifrån materialet som har framkommit under intervjuerna har våra valda teorier och begrepp kunnat tillämpas i vårt analysavsnitt. Utifrån ungdomarnas utsagor har vi fått fram en viss förståelse för arbetslösa utrikesfödda ungdomar och deras situation.

3.4 Litteratursökning

Då vi har letat efter tidigare forskning kring vårt ämne har vi haft svårigheter med att hitta relevant forskning som behandlar arbetslösa utrikesfödda ungdomar. För att få en överblick om vad som finns om vårt ämne har vi sökt i databasen Libris efter olika avhandlingar som behandlar

vårt område. På Libris har vi hittat två relevanta avhandlingar genom att söka på sökorden: arbetslöshet och ungdomsarbetslöshet. Vi har även sökt på databasen Lubsearch. Där hittade vi en relevant vetenskaplig artikel genom att söka på engelska sökord: immigrant och unemployment. Genom att söka fritt på nätet har vi hittat en forskningsöversikt och en rapport som berör vårt ämne. Vi har på liknande sätt hittat olika artiklar som behandlar vårt ämne. Litteraturen i uppsatsen består främst av böcker som har varit relevanta för vår studie. Dessa böcker har vi hittat på både stadsbiblioteket men även på skolans bibliotek.

3.5 Etiska överväganden

Vår studie består av individer som lever i en troligen utsatt situation i form av arbetslöshet i kombination med att deras bakgrund som utrikesfödda. Vi har därför haft i åtanke om hur vi formulerar oss under intervjuens gång. Vi är medvetna om att olika typer av intervjuer kan komma att väcka funderingar, till och med känslor hos intervjupersonerna. Vårt syfte med uppsatsen har varit att undersöka hur utrikesfödda ungdomar beskriver sin situation som arbetslösa. Det har därför varit viktigt att vi som intervjuare har haft i åtanke att det rör sig om en personlig del av en individs liv. Vi har efter varje intervju bitt om en återkoppling från respektive ungdom. Detta för att ge utrymme för att ungdomarna ska kunna uttrycka sig kring intervjun och ifall det fanns något som gjorde att de kände sig obekväma med intervjun. På detta sätt anser vi att ungdomarna inte lämnades med funderingar, ånger eller negativa känslor. Vi har därmed själva tagit vårt ansvar för genomförandet av intervjuerna. På detta sätt tror vi att ungdomarna inte har haft några ånger kring att de har valt att medverka i vår undersökning.

En central punkt i vår studie har varit de etiska kraven (Aspers 2007 s.79). Går studien emot de etiska kraven kan den inte utföras och inte heller påstås vara en vetenskaplig studie (ibid). Innan vi påbörjade respektive intervju informerade vi ungdomen om undersökningens syfte och att denne kommer vara en del av vår studie (Vetenskapsrådet 1990 s.7). Därefter har ungdomarna själva bestämt om de vill delta i vår undersökning. Vi har även informerat ungdomarna om att de kan säga upp sin medverkan, alltså har de haft möjligheten att dra sig ur processen när som helst. (Vetenskapsrådet 1990 s.9). En mycket viktig del av vår studie har varit att informera samtliga intervjupersonerna om att all material som framkom under respektive intervjun kommer att vara oidentifierat i vår studie. Vi har klargjort detta genom att berätta för ungdomarna att det enbart

är vi som kommer ha tillgång till intervjuresultatet. Resultatet i vår studie har med andra ord förblivit anonymt, vilket vi har varit noggranna med att påpeka för respektive ungdom (Vetenskapsrådet 1990 s.12). Vi har även påpekat att studiens resultat enbart kommer användas till vår uppsats (Vetenskapsrådet 1990 s.14). Skulle vi däremot vilja använda detta resultat till ett annat syfte kommer vi att kontakta respektive ungdom och tillfråga om deras samtycke.

3.6 Arbetsfördelning

Vi har inte delat upp arbetet på något sätt. Istället har vi båda varit delaktiga och skrivit samtliga uppsatsdelar tillsammans. Eftersom vi inte har delat upp arbetet anser vi att detta varit en fördel då vi genom diskussioner kommit fram till gemensamma synpunkter. Vi har genomfört alla intervjuerna tillsammans, detta gäller även transkriberingen av intervjuerna. Vi har sökt litteratur gemensamt och resonera om huruvida den aktuella litteraturen är användbar för vår studie.

4. Teoretiska utgångspunkter

Vi har sett över flera olika teorier som vi tror har varit passande för vår analys. För att avgränsa oss inom teori delen valde vi att utgå ifrån två teorier. Materialet i vår studie har analyserats ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv och Erving Goffmans begrepp om stigmatisering. Med hjälp av våra valda teorier har vi enligt vår mening skapat en intressant analys av vårt material.

4.1 Socialkonstruktivism

Vår studie utgår ifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv. Den tresidiga modell som författarna Berger & Luckmann använder sig av ger en beskrivning av begreppet socialkonstruktivism (Wenneberg 2000 s70). Genom denna tresidiga modell ger författarna oss en tolkning kring hur det sociala konstrueras. Deras teori utgår från tre grundvalar, vilka är:

- Samhället är en mänsklig produkt.
- Samhället utgör en objektiv verklighet.
- Människan är en social produkt.

Berger & Luckmann utgår i sin teori om att människan av natur skapar vanor (Wenneberg 2000 s.71). Detta är av vikt då vi människor interagera med varandra. Vanorna sprider sig till de

individer som inte har varit en del av utformningen av dessa vanor. Vanorna blir på detta sätt externaliserade och ger upphov till att institutioner uppstår d.v.s. vanor sprider sig vidare till samhället (ibid). När ett barn föds tar det automatiskt del av dessa vanor och därmed äger en objektivitet rum. (Wenneberg 2000 s.72) Under uppväxten tar barnet del av de institutioner som redan finns i samhället, och på detta sätt sker en internalisering. Detta sker under barnens uppväxt då den tar del av den sociala verkligheten, vilket är nödvändigt för att barnet ska bli socialt (ibid).

Ett socialkonstruktivistiskt perspektiv innebär att de handlingar som vi människor utför är "socialt konstruerade" och därmed inte bestämda av naturen (Wenneberg 2000 s.11). Winther Jørgensen och Phillips (2000 s.11) refererar till Burr då de skriver om de fyra premisser som kännetecknar socialkonstruktivismen. Den första premissen bygger främst på en kritisk syn till självklar kunskap. Verkligheten är beroende av hur vi människor sorterar den utifrån kategorier, den är därmed inte objektiv. Verkligheten är ett resultat av människors sätt att beskriva världen. Den andra premissen utgår ifrån att vår kunskap och syn på världen är påverkad av ett historiskt och kulturellt synsätt. Detta innebär att våra världsbilder kunde ha sett olika ut och de kan ändras med tiden. Den tredje premissen utgår från att människans sätt att tolka världen skapas i samspel med andra individer. Det vill säga att det finns ett samband mellan kunskap och social processer. Kunskap skapas i socialt samspel, där en kamp alltid äger rum. Kampen handlar om vad som anses som sant eller falskt, alltså vad som är sanning. Den fjärde och sista premissen som kännetecknar socialkonstruktivismen är sambandet mellan kunskap och social handling. I en fastställd världsbild blir någon typ av handlingar självklara och andra uteslutna. Därför leder olika sociala världsbilder till olika sociala gärningar. Den sociala konstruktionen av kunskap och sanning får på så sätt verkliga sociala följder (ibid). Med social konstruktion menas att vi människor skapar handlingar i samverkan med varandra (Wenneberg 2000 s.12). Genom att vi lär oss att tala ett språk har vi redan i förväg format verkligheten, detta genom att vi i samverkan med varandra skapat språket. Eftersom språket är något som vi människor har skapat tillsammans, blir verkligheten med andra ord också socialt konstruerad. Eftersom det är vi människor som konstruerar verkligheten blir den beroende av det synsätt som vi har på den. Verkligheten beror på hur vi människor beskriver den och den blir därmed inte objektiv (ibid).

4.2 Stigmatisering

Den andra teorin vi har utgått ifrån är Erving Goffmans (2011) teori om stigmatisering. Begreppet stigmatisering tas upp i Goffmans bok *Stigma - den avvikandes roll och identitet*. Som avvikare innehar man ett stigma vilket innebär att man skiljer sig från omgivningens förväntningar på ett negativt sätt (Goffman 2011 s.12). De individer som då inte avviker på ett negativt sätt från omgivningens förväntningar tillskrivs som normala (ibid). Då individen utmärkts som avvikare besitter den karaktärsdrag som gör honom olik andra individer (Goffman 2011 s.10). På detta sätt går individen från att vara en vanlig person till att vara en utstött person. Detta innebär stigma för individen, då den stämplas på detta sätt. Genom våra intryck och återblickar skapas den karaktär vi tillägnar individen. Författaren skriver om individens *virtuella sociala identitet* och dennes *faktiska social identitet*. Det finns en skillnad mellan dessa två identiteter. Den virtuella sociala identiteten är något vi kan se medan den faktiska social identitet är de egenskaper som individen i själva verket besitter (ibid). En stigmatiserad person har troligen erfarenhet av två olika situationer, antingen *misskrediterad* eller *misskreditabel* (Goffman 2011 s.12). I en misskrediterad situation är den stigmatiserade personen medveten om sitt avvikande beteende. I denna situation tar individen för givet att dennes stigma är synligt för omgivningen. Däremot i en misskreditabel situation undanhåller den stigmatiserad person sin stigma. På detta sätt uppfattas individen på ett avvikande sätt från omgivningen då de inte är medvetna om dennes stigma. Goffman beskriver tre olika typer av stigma. Det första stigmat som tas upp är den kroppsliga stigmat, som är synbar för omvärlden. Det andra stigmat är karaktärsstigmat, vilket är fläckar på personens karaktär. Människor hamnar i kontakt med denna typ av stigma då de hamnar i t.ex. arbetslöshet eller missbruk. Det tredje och det sista stigmat benämns stambetingat. Denna typ av stigma kan ärvas vidare i en familj från generation till generation. I denna typ av stigma avskiljer sig individen då denne exempelvis genom ras, religion, nation avviker från det så kallade normala (ibid).

Goffman (2011 s.123-125) talar om *relationer till den egna gruppen* och *relationer till andra grupper*. Relationer till den egna gruppen innebär att den stigmatiserade personen innehar samma stigma som de övriga i gruppen. Företrädarna för denna grupp menar på att individens verkliga grupp är den grupp som denne av naturliga skäl tillhör. De övriga grupperna som personen även räknas till anses inte som dennes verkliga grupper. Den stigmatiserade personen tillhör

egentligen inte dessa övriga grupperna. Den verkliga gruppen är den grupp som kan misstro individen. Om individen är trogen gentemot sin grupp ses denne som genuin och lojal. Relationer till andra grupper innebär att den stigmatiserade individen bör se sig själv från den normala gruppens synvinkel (ibid). De normala behandlar i olika situationer den stigmatiserade individen på ett sätt som får denne att känna sig normal och då inte inneha något slags stigma (Goffman 2011 s.130). De normala handskas med den stigmatiserade personens brister som om de inte existerar. Den stigmatiserade upplever sig även som en normal individ. Detta kan leda till att den stigmatiserade individen upplever sig vara mer accepterad än vad denne egentligen är (ibid).

Vi anser att stigmatisering som en teori har passat väldigt bra till vår studie då arbetslösa utrikesfödda ungdomar enligt vår mening är en grupp som avviker från samhällsnormen. Detta utifrån att de både innehar en utländsk bakgrund men även då de är en ekonomiskt utsatt grupp. Vi har även använt oss av social konstruktion då vi har analyserat vårt material. Enligt vår mening kan arbetslöshet kopplas samman med utanförskap. Begreppet utanförskap blir med andra ord något som vi människor har konstruerat i samspel med varandra. Utifrån ovanstående anser vi att dessa två teorier går in i varandra. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv är det vi människor som konstruerar omvärlden i samverkan med varandra. På detta sätt har vi människor konstruerat stigmatiseringen, en avvikelse som i detta fall är arbetslösheten.

5. Empiri och analys

Syftet med denna studie var att belysa samt förstå hur utrikesfödda ungdomar som har bott i Sverige i mindre än 10 år och som är i åldern 18-24 beskriver sin påverkan och situation som arbetslösa. Även andra faktorer som påverkar deras arbetslöshet. Vi kommer i följande del av vår uppsats börja med att ge en kort beskrivning av respektive respondent. Denna korta information om respektive ungdom är avsedd att ge läsaren relevant information och på så sätt underlätta för läsaren att ta del av analysdelen på ett bättre sätt. Resultatet från intervjuerna har vi analyserat med hjälp av våra valda teorier men även med den tidigare forskning som vi har funnit kring ämnet. För att intervjupersonerna ska kvarstå anonyma men även för att läsaren lättare ska kunna orientera sig i vår text har vi valt att ge våra respondenter fiktiva namn. Vi vill påpeka att vi har gjort mindre justeringar i ungdomarnas citat, för att det ska bli mer läsvänligt för läsaren. Detta

utan att påverka innehållet i ungdomarnas utsagor. Nedan följer en kort beskrivning av respektive intervjuperson som har deltagit i vår studie:

Ali är 21 år och kommer ursprungligen från Irak. Han kom till Sverige 2004. I Sverige har Ali enbart haft sommarjobb inom livsmedelsbranschen. I gymnasiet gick han tekniklinjen och därefter gick han en yrkesutbildning inom handel. I dagsläget känner Ali sig desperat och därför söker han alla jobb som finns. Ali har nu varit arbetslös i 7 månader.

Fatima är 23 år gammal och kommer från Kurdistan. Hon kom till Sverige 2008 och har nu varit arbetslös i 4 månader. Innan Fatima blev arbetslös jobbade hon under tre års tid i en restaurang. Hon har inte gått någon utbildning i Sverige och för tillfället lär hon sig yrkessvenska. Fatima söker enbart jobb i Skåne, inom hotell & restaurang branschen.

Hassan är 22 år och han kom till Sverige från Irak år 2009. Han har gått tekniklinjen i gymnasiet och därefter jobbade han i en pizzeria under ett års tid. Han har nu varit arbetslös i 3 månader. För tillfället söker Hassan enbart jobb inom lagerarbete, detta då han innehar ett truckkörkort.

Alma är 22 år gammal och kommer ursprungligen från Irak. Hon kom till Sverige 2008. Alma har aldrig haft en anställning i Sverige utan enbart haft sommarjobb. Hon har tidigare studerat på folkhögskolan och hon har nu sökt in till högskolan då hon vill utbilda sig till lärare. Alma har varit arbetslös i 4 månader, och i dagsläget söker hon enbart jobb inom handel.

Mariam är 22 år gammal och hon kom till Sverige år 2010 från Irak. Hon har aldrig jobbat i Sverige men hon har däremot jobbat som säljare i sitt hemland. Mariam gick det naturvetenskapliga programmet på gymnasiet. Hon har nu varit arbetslös i ett år. Mariam vill helst jobba i en bank men även som säljare då hon har erfarenhet inom detta yrke.

Sara är 24 år och kommer från Bosnien. Hon kom till Sverige 2012. I sitt hemland studerade hon och blev färdigutbildad ekonom precis innan hon kom till Sverige. Hon har inte haft jobb i Sverige utan enbart praktik. Sara har nu varit arbetslös i 1 år.

Daniel är 21 år gammal och kommer från Serbien. Han kom till Sverige 2012. Daniel har ännu inte haft något jobb i Sverige. I sitt hemland har Daniel spelat handboll, vilket har varit hans sätt att försörja sig. Han har även arbetat en period hos sin far som äger en enskild firma.

5.1 Olika hinder till ett jobb

5.1.1 Språk som hinder

Flera av ungdomarna i studien talar om språket som en orsak till deras arbetslöshet. Bristande språkkunskaper inom det svenska språket är enligt Alma en av orsakerna till varför hon är arbetslös. Alma anser att hennes bakgrund som utrikesfödd har haft en negativ påverkan i samband med jobsökandet. Hon berättar vidare att språket är nyckeln i jobsökandet. Hon påpekar skillnaden mellan inrikes- och utrikesfödda ungdomar:

De inrikesfödda ungdomarna har bättre förutsättningar för att lära sig det svenska språket och därmed ökar deras chans till jobb avsevärt.

Alma menar på att hon som utrikesfödd har det betydligt svårare i jobsökandet. Detta eftersom hon har upplevt att arbetsgivare tar hänsyn till hur väl individen kan det svenska språket. Almas uttalande kring skillnaden mellan inrikes- och utrikesfödda ungdomar är något som går att koppla till Håkansson resonemang om socialt kapital. Håkansson (2011 s.14) menar på att ungdomar med utländsk bakgrund innehar en högre risk att drabbas av arbetslöshet. Detta då de innehar ett lägre socialt kapital i jämförelse med andra ungdomar (ibid). Det går att finna ett samband mellan Håkanssons resonemang och Almas uttalande. Detta då Alma menar på att de inrikesfödda ungdomarna har bättre förutsättningar till ett jobb än de utrikesfödda ungdomarna. Alma menar på att de utrikesfödda ungdomarna som kom till Sverige som barn innehar ett högre socialt kapital än de ungdomar som är utrikesfödda och som enbart har varit bosatta i Sverige i några år. Även Daniel ser språket som en orsak till hans situation som arbetslös. Daniel menar på att framgången till ett lyckat jobsökande är det svenska språket. Kan man tillräckligt av det svenska språket ökar chansen till ett jobb med tanke på att individen kan kommunicera på ett bättre sätt:

Mina bristande språkkunskaper i det svenska språket är den största orsaken till min arbetslöshet.

Daniel påpekar att det för tillfället är det svenska språket som påverkar hans situation som arbetslös på ett negativt sätt och inte det faktum att han är utrikesfödd. Almas och Daniels uttalande kring det svenska språket visar tecken på att de känner sig utanför samhället. Utifrån detta kan en tolkning göras att de båda upplever sig stigmatiserade (Goffman 2011 s.12). Detta eftersom de anser att de avviker från samhället utifrån deras bristande språkkunskaper. Eftersom de utrikesfödda ungdomarna inte är bekanta med det svenska språket medför detta att de blir begränsade i sitt ordförord (Trost & Levin 2010 s.20). Med tanke på att ungdomarna har ett begränsat ordförord när det gäller det svenska språket, kan de inte uttrycka sig lika förnuftigt som de hade kunnat på sitt modersmål. Ett hinder kan uppstå då en invandrarungdom innehar en brytning och ett svagt ordförord. En invandrare som innehar detta hinder kommer troligen ha svårigheter med att uppfattas som smart av andra (ibid). Daniel upplever att han inte blir uppfattad som intelligent av omgivningen. Detta utifrån det faktum att han har det väldigt svårt för att kommunicera på det svenska språket. Enligt Daniel uppstår ett hinder då han innehar ett svagt ordförord. Han menar på att bristande språkkunskaper ses som något negativt från arbetsgivarens perspektiv. Både Alma och Daniel anser alltså att språket är ett hinder i deras jobbsökande. Som tidigare nämnt kan Håkanssons (2011 s.14) resonemang om det sociala kapitalet kopplas till både Almas och Daniels uttalanden kring det svenska språket. Författaren menar på att ungdomar med utländsk bakgrund löper en högre risk att bli arbetslösa med tanke på att de innehar ett lägre social kapital jämförelse med andra ungdomar. Både Alma och Daniel anser alltså att de innehar ett lågt socialt kapital i form av bristande språkkunskaper. Utifrån Håkanssons ovanstående resonemang är Alma och Daniel troligen arbetslösa på grund av att de innehar ett lägre socialt kapital. Alma berättar vidare om en incident då hon upplevde att hon blev nekad ett jobb enbart utifrån hennes bristande språkkunskaper. Hon skickade sitt CV och personliga brev till arbetsgivaren i frågan. Alma berättar att hon vid den tidpunkten var övertygad om att hon skulle få det aktuella jobbet. Dock ville arbetsgivaren höras med Alma via telefon innan hon skulle få jobbet:

Innan arbetsgivaren ringde mig kändes det till 100 procent att jag skulle få jobbet. Efter samtalet så fick jag en annan känsla, min uppfattning ändrades.

Inom forskningen kan man hitta flera förklaringar till varför det är svårt för invandrare att komma in på den svenska arbetsmarknaden (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.150). En av

förklaringarna kan kopplas till Almas ovanstående uttalande kring det svenska språket. De invandrare som nyligen har kommit till Sverige kan eller väntas inte kunna tillräckligt av det svenska språket (ibid). Detta är något som Alma själv har varit med om då hon upplevde att hon blev nekad ett jobb utifrån att hon inte kunde tillräckligt med svenska. Även då Alma ansågs som lämplig för det aktuella jobbet ville arbetsgivaren höras med henne via telefon innan hon fick jobbet. Alma upplevde det som underligt att arbetsgivaren ville samtala med henne. Detta med tanke på att hon innan samtalet ansågs av arbetsgivaren som kvalificerad för det aktuella jobbet. Alma berättar att hon vid tillfället inte pratade flytande svenska. Det var tillräckligt att Alma som invandrare hade ett fel uttal för att hon av arbetsgivaren skulle uppfattas som en främling (jfr Ahmadi 2003 s.35). Under samtalet med arbetsgivaren blev Alma igenkänd som den andre, med andra ord som en invandrare utifrån hennes uttal och brytning. Enligt Ahmadis teori medförde detta att hon blev tillägnad en identitet oavsett hennes egenskaper (ibid). Alma anser att arbetsgivaren i detta fall utgick enbart ifrån det faktum att hon inte kunde tillräckligt av det svenska språket. Arbetsgivaren avslutade samtalet med att han skulle återkomma med ett svar, dock återkom arbetsgivaren aldrig med ett svar. Utifrån detta stod det klart för Alma att arbetsgivaren inte tog hänsyn till hennes egenskaper. Arbetsgivaren grundade istället sitt beslut enbart på hennes språkkunskaper. Det kan tänkas att arbetsgivaren på detta sätt stämplade Alma som en avvikare (jfr Goffman 2011 s.10). Detta medförde att Alma blev stigmatiserad enbart utifrån hennes bristande språkkunskaper (ibid)

Fatima upplever inte att hennes situation som utrikesfödd och arbetslös har gjort det svårare för henne att komma in i det svenska samhället. Detta eftersom hon upplever att hon kan tillräckligt bra svenska för att arbeta. Hon menar även på att individen inom vissa yrken inte behöver kunna det svenska språket för att arbeta t.ex. städning. Fatima har dock bevittnat en händelse där en annan jobbsökande har blivit negativt påverkad av sin etniska bakgrund:

När jag jobbade på min förra arbetsplats hörde jag när arbetsgivaren hade ett samtal med en annan anställd. Ett samtal angående en tjej som hade skickat sitt CV till arbetsplatsen. Att den arbetssökande inte var svensk och att hon därmed inte kan det svenska språket, var kommentarer som förekom.

5.1.2 Diskriminering som hinder

Flera av ungdomarna berättar att de i samband med deras jobbsökande har blivit utsatta för diskriminering. Hassan berättar om en incident som inträffade i samband med en jobbintervju. Under jobbintervjun upplevde Hassan att han blev nekad jobbet på grund av hans etniska bakgrund. Han påstår att det har en stor betydelse om arbetsgivaren har en etnisk svensk bakgrund eller om denne innehar en annan etnisk bakgrund:

Eftersom det är flest invandrare som jobbar på pizzerior så har jag inte och kommer heller inte att bli nekad jobb där. Därför söker jag enbart jobb inom pizzerior.

I detta fall kan det tänkas att arbetsgivarens inställning blev ett hinder för Hassans möjlighet till jobb (jfr Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.151). En arbetsgivares inställning är ytterligare en förklaring till varför det är svårt för invandrare att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Den aktuella händelsen har haft en negativ påverkan på Hassans jobbsökande. På grund av den specifika händelsen kommer han enbart att söka jobb inom pizzerior. Utifrån ovanstående citat framgår det tydligt att Hassans attityd kring hans framtida jobbsökande har förändrats. Hassans attityd förändrades utifrån det faktum att han inte fick en förklaring till varför han blev nekad det aktuella jobbet. Han menar därför att det enbart är på grund av hans etniska bakgrund som han ej fick det aktuella jobbet. Detta uttalande grundar han på det faktum att han från början ansågs som kvalificerad för jobbet. Eftersom attityder innehåller känslor finns det risk att denna personliga upplevelsen kan ha skapat en attitydförändring hos Hassan. Detta kan i sin tur ha ett inflytande på Hassans beteendemönster (jfr Wellros 1998 s.29). Även Mariam berättar om flera incidenter där hon upplevde sig diskriminerad av arbetsgivare enbart på grund av att hon bär slöja:

Jag har blivit kallad till flera jobbintervjuer och det är först när dom ser mig som jag blir nekad jobbet. Detta antar jag är för att jag bär slöja.

Även Mariam berättar om en specifik händelse där hon upplevde att hon blev diskriminerad av en arbetsgivare. Hon berättar om händelse då hon blev nekad jobbet som butiksbiträde eftersom företaget inte anställde kvinnor med slöja. Mariam upplevde att arbetsgivaren hade en negativ syn på henne utifrån det faktum att hon bär slöja. Detta har haft en negativ påverkan på Mariams självbild då hon uttrycker att hon är lämplig för vissa jobb. Utifrån detta kan en tolkning göras att Mariam har en dålig självbild, vilket troligen beror på omgivningen, i detta fall arbetsgivaren

(Trost & Levin 2012 s.99). Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv är självbild något som vi människor konstruerar i samverkan med varandra (Wenneberg 2000 s.11). Att identifieras som avvikare har fått konsekvenser för Mariams självbild och hennes fortsatta sociala medverkan (Becker 2006 s.39). För att Mariam ska kunna bygga upp ett bättre självförtroende måste hon skapa en positiv självbild och en god självkänsla (Wellros 1998 s. 84). Mariam menar på att flera händelser har medfört att hon har skapat sig en negativ självbild. Detta på grund av att hon bär slöja, vilket enligt henne uppfattas som ett hinder från arbetsgivarens sida.

Med tanke på att Mariam har upplevt att hon har blivit diskriminerad kan detta ha en påverkan på hennes identitetsskapande. Det finns en risk att Mariam inte kan skapa sig en egen personlig identitet, eftersom hon har upplevt sig diskriminerad på grund av sin etniska bakgrund (Ahmadi 2003 s.72). Eftersom det finns en risk att Mariam inte lyckas bygga upp en identitet i det svenska samhället, kan detta medföra att hon upplever sig stigmatiserad (ibid). Både Alma, Hassan och Mariam berättar om olika incidenter där de antingen har blivit diskriminerade eller uteslutna. Detta kan medföra att samtliga tre ungdomar troligen inte kommer lyckas bygga upp en svensk identitet. Detta utifrån de negativa händelser som de har varit med om i samband med deras jobbsökande. Som tidigare nämnt menar Håkansson (2011 s.14) på att en ökad arbetslöshetsrisk beror på att ungdomar med utländsk bakgrund innehar ett lägre socialt kapital. Flera av ungdomarna i vår undersökning menar på att de innehar ett lågt socialt kapital. En tolkning kan göras att de ser sig själva som avvikare (Goffman 2011 s.10). Detta då innehar ett lägre socialt kapital än andra ungdomar som ej är utrikesfödda (ibid). Håkansson menar att det inte är på grund av diskriminering som ungdomarna löper en högre risk att bli arbetslösa (2011 s.14). Vårt undersökningsresultat visar däremot på att det både är på grund av diskriminering och ett lägre socialt kapital som medför att de utrikesfödda ungdomarna innehar en högre arbetslöshetsrisk. Hassan är en av ungdomarna som har upplevt sig diskriminerad i samband med jobbsökandet. Som tidigare nämnt uttrycker Hassan att han inte fick ett jobb enbart på grund av hans ursprung. Denna incident har påverkat Hassans framtida jobbsökande på ett negativt sätt. Utifrån arbetsgivarens negativa bemötande berättar Hassan att han framöver enbart kommer söka jobb i pizzerior. Detta eftersom han inte fick det aktuella jobbet trots att han var kvalificerad för det. Hassan menar på att arbetsgivaren inte tog hänsyn till hans egenskaper, utan enbart utgick ifrån hans ursprung. Omgivningens, i detta fall arbetsgivarens syn har en stor betydelse för hur Hassan

ser på sig själv (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.53). Hassan menar på att han inte var lämplig för det aktuella jobbet enbart på grund av hans ursprung. Det kan antas att Hassan i detta fall skapar en bild av sig själv utifrån den uppfattningen som arbetsgivaren har om honom. (Trost & Levin 2010 s.99).

Även Mariam och Alma berättar att deras bakgrund som utrikesfödda har haft en negativ påverkan på deras jobbsökande. Som tidigare nämnt menar Mariam på att hennes ursprung har gjort det svårare för henne i jobbsökandet, detta då hon bär slöja. Hon berättar att hon har blivit kallad till flera jobbintervjuer men på samtliga blivit nekad jobbet. Mariam menar på att hon har blivit orättvist behandlad av olika arbetsgivare. Enligt Mariam framgår det tydligt för arbetsgivare att hon inte är etnisk svensk med tanke på att hon bär slöja. Hon upplever att hon inte blir behandlad som alla andra arbetssökande, detta på grund av hennes etniska bakgrund. Mariam har rätt att behandlas på samma sätt som alla andra individer oavsett hennes etnicitet (Wellros 1998 s.108). Individualismen är ett begrepp som hävdar den enskildes rätt mot det allmänna, det vill säga att varje människa är lika mycket värd (ibid). Dock minskar stigmatiseringen den enskildes rätt till lika behandling. Alltså minskar Mariams rätt till lika behandling då hon upplever att arbetsgivaren markerar henne som en avvikare. Detta då Mariam berättar att företaget inte fick anställa kvinnor som bär slöja. Det är inte enbart Mariam som har upplevt att hon har blivit diskriminerad i samband med jobbsökandet. De flesta av ungdomarna i vår undersökning upplever att deras etniska bakgrund har försvårat deras jobbsökande. Flera av ungdomarna har även berättat om incidenter där de har upplevt att de har blivit diskriminerad i samband med deras jobbsökande. Att invandrare har en svagare position på arbetsmarknaden och att denne känner sig diskriminerad är några av samhällsproblemen (Ahmadi 2003 s.49). Ahmadi slutsats är att ungdomar med utländsk bakgrund har svårare sociala problem i jämförelse med svenska ungdomar (ibid). Det kan tänkas att ungdomar med utländsk bakgrund avviker från flera normer vilket medför att de skiljer sig från omgivningens förväntningar på ett negativt sätt (jfr Goffman 2011 s.12).

Hassans och Mariam berättar om olika händelser där de upplevde att de blev diskriminerade av arbetsgivaren. Det går att påstå att både Hassans och Mariams livsmöjligheter reducerades då de inte fick de aktuella jobben. Hassan återberättar incidenten som ägde rum i samband med en

jobbintervju. Enligt honom hade han alla förutsättningar som krävdes och allt tydde på att han skulle få jobbet. Hassans uppfattning ändrades då arbetsgivaren inledde intervjun med att fråga efter hans namn och ursprung. En fråga som oftast uppfattas som kränkande av invandrare är frågan om ens ursprung (Ahmadi 2003 s.35). Hassan besvarade frågan men ansåg dock att det var en väldigt konstig fråga att inleda en jobbintervju med. Kort därefter blev Hassan uppringd och fick besked om att han inte hade fått jobbet. Att inte få ett jobb som man anser att man borde ha fått, kan väcka olika känslor och funderingar hos en individ. Detta särskilt för en person som antar att dennes etniska bakgrund har haft en avgörande roll:

Jag var bättre än de andra. Jag var den enda som hade truckkörkort vilket var ett av kraven för att få jobbet. Jag tyckte att det var konstigt att jag inte fick jobbet och antar att det var på grund av att jag är invandrare.

Även Mariam berättar att hennes etniska bakgrund har haft en stor påverkan på hennes möjligheter till jobb. Hon återberättar incidenten som ägde rum då hon sökte jobbet som butiksbiträde via nätet. På företagets hemsida framgick det att de inte fick anställa kvinnor med slöja. Utifrån detta upplevde Mariam sig diskriminerad med tanke på att hon bär slöja. Eftersom Mariam berättar att hon upplevde sig diskriminerad, kan det tänkas att hon till följd av detta blev stämplad som en avvikare (Becker 2006 s.39). Mariam blev diskriminerad av den ostigmatiserade individen, i detta fall arbetsgivaren (Angelöw & Jonsson 2000 s.159). Detta medför att arbetsgivaren minskar Mariams livsmöjligheter, eftersom hon inte fick det aktuella jobbet (ibid). Mariam berättar vidare att hon kände sig utesluten eftersom hon inte ansågs vara lämplig som butiksbiträde på grund av att hon bär slöja. Att arbetsgivaren ansåg att hon var olämplig för de aktuella jobbet kan ha haft en negativ påverkan på Mariams självbild. Detta troligen då Mariam uppfattar sig själv på det sättet som arbetsgivaren uppfattar henne. Detta medför att Mariam tilltalar sig själv ovetandes på det sättet som arbetsgivaren tilltalar henne (Mead 1976 s.68). Den grupp som bestämmer vad som anses som avvikande är den grupp som innehar makten, i detta fall arbetsgivaren (Angelöw & Jonsson 2000 s.157). Mariam blir därmed stämplad som en avvikare då hon ej besitter någon makt (ibid). I Mariams fall var det arbetsgivaren som hade makten och därmed var det denne som utsåg henne till en avvikare. Arbetsgivaren stämplar Mariam som en avvikare utifrån företagets regel om att de ej får anställa kvinnor som bär slöja. Avvikelser är därför inte givna utan det är människor som i samverkan

med varandra socialt konstruerar dessa (Angelöw & Jonsson 2000 s.157). En grupp människor, i detta fall företaget skapar en avvikelse genom att bilda olika bestämda regler som de därefter applicerar på en annan grupp, i detta fall Mariam (ibid). En tolkning kan göras att Mariam och två andra ungdomar känner sig stigmatiserade utifrån diskriminering men även på grund av deras bristande språkkunskaper. De upplever att de avviker för att de besitter egenskaper som medför att de skiljer sig från andra individer (Goffman 2011 s.10). Dock nämner inte majoriteten av ungdomarna att de har upplevt sig diskriminerade i samband med deras jobbsökande. Därmed ser vi även detta som ett resultat från vår undersökning då diskriminering inte är en erfarenhet som alla ungdomar pratar om.

5.1.3 Ekonomi som hinder

De flesta av ungdomarna anser att arbetslösheten har påverkat deras ekonomiska situation på ett negativt sätt. Utifrån detta kan det antas att ungdomarna känner sig stigmatiserade då de upplever ett utanförskap i form av svag ekonomi. Ali uttrycker att man som arbetslös inte har mycket pengar att röra sig med och därmed blir livet svårare. Hassan menar på att hans situation som arbetslös är påfrestande att befinna sig med tanke på att han är ekonomiskt beroende av andra. Han vill ta eget ansvar och vara självförsörjande. Även Alma och Mariam vill arbeta och tjäna pengar för att på detta sätt bli självförsörjande. Både Daniel och Mariam upplever att deras ekonomiska situation är besvärlig. Detta då de bägge fortfarande bor kvar hemma och får ekonomisk hjälp av sina föräldrar. Som arbetslös ungdom ökar beroendet av föräldrarna, vilken stämmer in på både Daniel och Mariam. Eftersom både Daniel och Mariam är arbetslösa medför detta att de är i större behov av stöd och hjälp från sina föräldrar än andra arbetande ungdomar (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.85). Bägge ungdomarna vill vara självförsörjande och därmed bli ekonomiskt oberoende av sina föräldrar. Att ungdomar vid en viss ålder gör sig oberoende av sina föräldrar anses som en självklarhet (Wellros 1998 s.112). Alma berättar att hennes ekonomiska situation är stabil för tillfället. Dock anser hon att det är väldigt ansträngande att konstant behöva ha kontakt med socialtjänsten. Alma tillägger att hennes nuvarande ekonomiska situation hindrar henne från att bilda familj:

Jag är gift och vill skaffa barn, men tyvärr kan jag inte göra detta på grund av min ekonomiska situation. Jag kan för tillfället inte försörja mig och min man. Hur ska jag då kunna försörja mitt barn?

Att skaffa sig ett jobb och därmed ha en inkomst innebär en nyckel för framtiden. På detta sätt blir ungdomen oberoende av sina föräldrar och därmed självförsörjande (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.115). Bekymmer uppstår då man som ungdom t.ex. inte kan ha ett eget hushåll, skaffa sig en partner och barn. Eftersom Alma inte har ett jobb skapar detta ekonomiska bekymmer för hennes framtid. Detta med tanke på att hon uttrycker att hon för tillfället inte kan skaffa barn (ibid).

5.1.4 Arbetsförmedlingen eller ungdomarna själva som ett hinder till jobb

Fatima berättar att det är hon själv som är ansvarig för sin situation som arbetslös. Detta eftersom hon själv valt att säga upp sig på sitt senaste jobb. Ali gör sitt yttersta genom att söka flera jobb om dagen. Han uttrycker att han får den hjälpen som han behöver från Arbetsförmedlingen. Ali anser därför att samhället är ansvarig för hans situation som arbetslös. Detta då det inte finns tillräckligt många lediga jobb i Sverige. Även Hassan anser att samhället är ansvarigt för hans situation som arbetslös. Dock menar han även på att det är Arbetsförmedlingens insats som har inverkat på hans arbetslösa situation. Detta då Hassan anser att han inte har fått tillräckligt med hjälp från Arbetsförmedlingen för att kunna hitta ett nytt jobb. Ungdomarnas förklaringar till varför de är arbetslösa varierar beroende på tiden. Periodvis lägger de skulden på samhället och andra perioder anklagar de sig själv för sin situation som arbetslös (jfr Fredlund & Tomth 1985 s.10). I vår undersökning kan det konstateras att flera av ungdomarna inte är helt nöjda med den hjälpen som de har fått från Arbetsförmedlingen. Sara berättar att hon hade väntat sig mycket mer hjälp från Arbetsförmedlingens sida. Daniel menar också på att han inte har fått den hjälpen som han förväntade sig få från Arbetsförmedlingen. Brist på nödvändig information från Arbetsförmedlingen har ytterligare försämrat hans situation som arbetslös. Han riktar därför stor kritik mot Arbetsförmedlingen, eftersom den nödvändiga informationen hade kunnat förbättra hans ekonomiska situation:

Vissa saker fick man ta reda på själv, som t.ex. att man genom praktik hade kunnat få aktivitetsstöd som är 2000-3000 kronor i månaden. Detta är något som har en stor betydelse för en person som är arbetslös.

Daniel berättar vidare att han genom bekanta fick information om att han kunde få aktivitetsstöd genom att praktisera. Han berättar att han snart ska påbörja sin praktik och därmed kommer hans ekonomiska situation att förbättras. Ali har kontakt med sin handläggare på Arbetsförmedlingen och menar på att han har väntat alldeles för länge på ett svar angående en praktikplats. Hassan berättar att han inte är helt nöjd med den hjälpen som han har fått från Arbetsförmedlingen. Han menar på att hans ekonomiska situation är begränsad, genom att han är inskriven på Arbetsförmedlingen. Dock har Arbetsförmedlingen hjälpt Hassan att ordna ett jobb i en pizzeria. Både Fatima och Mariam anser att de har fått den hjälpen de behöver från Arbetsförmedlingen. Mariam menar på att hennes handläggare hjälper henne med allt och därmed anser hon att Arbetsförmedlingen har gjort sitt yttersta för att hjälpa henne. Fatima har enbart varit arbetslös en kort period, cirka 4 månader. Hon anser att hon under den tiden har fått all den hjälpen som går att få. Även Alma har varit arbetslös i cirka 4 månader och anser till skillnad från Fatima att hon under den tiden inte har fått någon större hjälp från Arbetsförmedlingen.

Flera av ungdomarna som vi har samtalat med anser att de själva har förorsakat sin situation som arbetslösa. Ali menar på att det främst är hans brist på erfarenhet inom vissa arbetet som har orsakat hans arbetslöshet. Att Ali inte har en utbildning menar han på är ytterligare en faktor som har bidragit till hans arbetslöshet. Detta eftersom han inte har någon högre utbildning utan enbart en yrkesutbildning som enligt planerat inte ledde till jobb. Fatima anser att hon själv har förorsakat sin arbetslöshet eftersom hon sa upp sig på sitt senaste jobb. Mariam berättar att orsaken till hennes arbetslöshet främst beror på henne själv eftersom hon bär slöja. Vidare påpekar Mariam att hon borde ha sökt jobb i god tid istället för att vänta tills hon hade gått klart gymnasiet. Sara menar på att den största orsaken till hennes arbetslöshet är att hon enbart har studerat i sitt hemland. Hade hon däremot gått en utbildning i Sverige, hade hon troligen inte varit arbetslös i dagsläget. Att individen skyller sig själv för sin arbetslösa situation kan ha en negativ påverkan på denne (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.58). Flera av ungdomarna i vår undersökning anser att de själva har orsakat sin situation som arbetslösa. En fara för den egna självkänslan och självförtroendet kan uppstå då ungdomarna klandrar sig själv (ibid).

5.2 Synen på sin allmänna situation och den egna självbilden

5.2.1 En negativ självbild

Ali har inte varit med om någon specifik händelse där hans bakgrund som utrikesfödd har haft en negativ påverkan på hans jobbsökande. Däremot berättar han att hans bakgrund kanske har haft en negativ inverkan på hans jobbsökande. Dock har han i så fall varit omedveten om detta:

Med tanke på de svårigheter som jag har med att hitta ett jobb, kan det troligen vara så att min bakgrund som utrikesfödd har haft en påverkan.

Däremot anser Ali att hans unga ålder har haft en påverkan på hans jobbsökande. De flesta jobben som han har sökt har krävt erfarenhet. Ali menar därför att det inte enbart är hans bakgrund som utrikesfödd som har haft en negativ påverkan på hans jobbsökande utan även hans unga ålder och brist på erfarenhet. Med detta sagt kan man tänka sig att Ali har svårigheter med att utveckla en positiv identitet. Eftersom han troligen har det svårt med att identifiera sig med en positiv identitet väljer han istället en negativ identitetsutveckling (jfr Fredlund & Tomth 1985 s.6). Ali väljer i detta fall att identifiera sig med en negativ identitet eftersom detta är bättre än att inte inneha någon identitet överhuvudtaget. En koppling kan dras till Ali och andra arbetslösa ungdomar som inte får chansen att arbeta och därmed utveckla en identitet som arbetare. Detta medför att arbetslösa ungdomar väljer att identifiera sig med olika "avvikargrupper" (ibid). Även Alma identifierar sig med olika avvikargrupper. Alma anser att hennes unga ålder har haft en påverkan på hennes jobbsökande. Hon påstår att detta ytterligare är en faktor som har reducerat hennes möjligheter till att få ett jobb. Alma menar även på att det förekommer andra faktorer som har haft en negativ inflytande på hennes jobbsökande:

Man är ung, invandrare och dessutom har man ingen erfarenhet. Man har med andra ord ingen chans till att få ett jobb.

Utifrån Almas ovanstående uttalande kan det antas att hon har utvecklat en negativ självbild. Detta då hon tillskriver sig olika negativa egenskaper som påverkar hennes möjligheter till jobb. Ett sätt att förstå detta utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv skulle kunna vara att människor är delaktiga i konstruktionen av Almas självbild (Wenneberg 2000 s.11). Som avvikare finns det en risk att Alma inte lyckas skapa en positiv attityd utan istället utvecklar en negativ självbild (Angelöv & Jonsson 2000 s.155). Utifrån Almas ovanstående citat går det att

konstatera att hon anser att hennes brist på erfarenheter, hennes unga ålder och hennes utländska bakgrund är alla negativa egenskaper. Dessa negativa egenskaper påstår hon minskar hennes chanser till ett jobb något avsevärt. Utifrån detta kan det tänkas att Alma styrker sin negativa självbild, eftersom hon enbart fokuserar på de negativa egenskaperna som hon innehar. En utgångspunkt är att alla människor eftersträvar att skapa en positiv attityd gentemot sig själva. En tolkning kan göras att Alma anser att hon inte innehar några positiva egenskaper överhuvudtaget. Utifrån sina avvikande egenskaper försöker Alma därmed styrka sin negativa självbild (ibid).

5.2.2 Betydelsen av att vara utrikesfödd i jämförelse med att vara etnisk svensk

Samtliga ungdomar menar på att deras möjlighet till jobb hade ökat något avsevärt om de istället hade haft en etnisk svensk bakgrund. Utifrån detta kan en koppling dras till ungdomarna då de på detta sätt bekräftar sin negativa självbild som avvikare (ibid). Sara menar på att hennes chanser till ett jobb hade ökat och att hon i dagsläget hade haft ett jobb, om hon istället hade haft en etnisk svensk bakgrund. Både Ali och Alma anser att ett svenskt namn hade underlättat betydligt i deras jobbsökande. De menar på att detta troligen hade resulterat i att de får ett jobb. Alma menar på att en etnisk svensk person utan utbildning hade fått det aktuella jobbet före en icke etnisk svensk person med utbildning. Fatima menar på att om hon istället hade varit etnisk svensk hade hon redan kunnat det svenska språket flytande. Hon påpekar att språket är nyckeln i jobbsökandet. Fatima menar även på att hon hade haft betydligt mer kunskap om hur den svenska arbetsmarknaden fungerar. Hassan menar på att hans möjligheter till ett bättre jobb hade varit betydligt större ifall han hade haft en etnisk svensk bakgrund:

Det är mest svenskar som har de bra jobben. Vi invandrare har svarta jobb istället.

Även Daniel har en liknande åsikt:

I Sverige är det invandrarna som har de sämre jobben.

Daniel menar också på att hans möjlighet till jobb hade ökat om han istället hade varit etnisk svensk, vilket innefattar ett visst utseende och bra språkkunskaper. Mariam menar på att hennes möjlighet till jobb hade ökat något avsevärt om hon istället hade varit etnisk svensk och därmed inte haft slöja. Som arbetsgivare besitter man en viss makt (Becker 2006 s.28). I Mariams fall medför detta att olika arbetsgivare har använt sin makt, vilket har resulterat i att hon har

stämplats som en avvikare på grund av att hon bär slöja (Angelöw & Jonsson 2000 s.157). Sara berättar att hennes bakgrund som utrikesfödd definitivt har gjort det svårare för henne att komma in i det svenska samhället. Det är främst därför som hon känner sig utanför det svenska samhället. Möjligheterna för ungdomar med utländsk bakgrund har blivit allt sämre för att komma in i det svenska samhället (Ahmadi 2003 s.80). Detta utifrån den stigande arbetslösheten, ökade segregationen och de uppenbara marginaliseringsprocesserna (ibid). Flera av ungdomarna i vår undersökning menar på att deras situation som arbetslösa har gjort det svårare för dem att komma in i det svenska samhället. Daniel är en av ungdomarna som uttrycker att han genom jobb hade integrerat sig bättre in i samhället. Han anser främst att det är hans bakgrund som utrikesfödd som har gjort det svårare för honom att integrera sig i det svenska samhället. Genom att arbeta anser Daniel att han hade fått vänner i form av arbetskamrater och på detta sätt integrerat sig bättre i det svenska samhället. Saknar man kontakter på arbetsmarknaden blir det enligt Daniel svårare att få ett jobb. Även om han hade haft kontakter i Sverige tror han ändå inte att detta hade hjälpt honom. Detta då ingen kommer tala väl om en person som inte kan tillräckligt av det svenska språket:

Det är ingen som kommer att rekommendera en kille som inte kan språket.

Även Sara upplever att hennes bakgrund som utrikesfödd har försvårat hennes möjligheter att integrera sig in i det svenska samhället. Hon anser att det är den största orsaken till varför hon är arbetslös. Jämför vi Saras position med en annan arbetslös ungdom som ej är utrikesfödd, drabbas de olika hårt av arbetslösheten (Fredlund & Tomth 1985 s.24). Sara och andra arbetslösa utrikesfödda ungdomar drabbas svårare av arbetslösheten. Detta med tanke på att de som utrikesfödd redan befinner sig i en utsatt situation (ibid). Ali däremot anser inte att han har drabbats hårdare av arbetslösheten på grund av hans bakgrund som utrikesfödd. Han har inte uppmärksammat att hans situation som arbetslös och utrikesfödd har gjort det svårare för honom att integrera sig in i det svenska samhället. Ali uttrycker att allt känns svårare när man inte har ett jobb. Han tror dock att hans situation som arbetslös och utrikesfödd kan ha haft en påverkan, men detta är inget som han har lagt märke till.

5.2.3 Den sociala situationen

Tre av ungdomarna uttrycker att det är tråkigt och jobbigt att vara arbetslös. De berättar vidare att de inte vet vad de ska göra av den fria tiden. Något utmärkande för de flesta arbetslösa ungdomar är att de inte tar vara på den fria tiden som följer med att vara arbetslös (Fredlund & Tomth 1985 s.12). Annan forskning visar även på att arbetslösa ungdomar har svårt för att veta vad de ska göra av sin fritid (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.64). Ett problem som ofta kopplas samman med arbetslöshet är just den fria tiden. Enligt forskare upplevs den fria tiden som en begränsning i det vardagliga livet. En 22-årig tjej som har varit arbetslös i 6 månader uttalar sig på följande sätt kring den fria tiden som följer med arbetslösheten:

Man har tråkigt, men man orkar inte göra någonting. Kanske lite hushållsarbete men inte mer än det nödvändigaste (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.69).

Som ovan nämnt uttrycker ungdomarna i vår undersökning att de inte vet vad de ska göra på sin fritid. Utifrån ungdomarnas uttalanden kring den fria tiden tyder detta på att samtliga tre har en låg känsla av begriplighet. Antonovsky (2005 s.44) beskriver begreppet begriplighet med vilket menas att individen har förståelse för sitt tillstånd. Känslan av begriplighet blir reducerad då individen inte lyckas finna en betydelse i sin vardag. Vissa av ungdomarna i vår undersökning berättar att de inte har någon sysselsättning om dagarna. Ungdomarna visar därmed ett tecken på låg begriplighet. Utifrån detta kan en tolkning göras att ungdomarna anser att deras vardag är betydelselös.

Alma berättar att hon inte har lyckats hitta ett jobb, då det enligt hennes mening inte finns jobb för invandrare. Med detta i åtanke sitter hon hemma och är deprimerad. Alma upplever att hon inte får chansen att jobba och därmed betala skatt som alla andra arbetande:

Man får ekonomiskt bistånd från socialen, men jag är ung och vill jobba. Jag är ingen person som vill sitta hemma om dagarna, dricka kaffe och få pengar från socialen. Jag vill jobba!

Det är inte enbart Alma som anser att hennes situation som arbetslös är deprimerande och jobbig. Mariam berättar att hennes psykiska och fysiska hälsotillstånd var bättre under tiden som hon

studerade. Vid den tidpunkten hade hon en sysselsättning i form av skola. Nu när hon inte har någonting att göra om dagarna känns det jobbigt:

Jag känner mig mer deprimerad ju längre tid det går som jag är arbetslös.

Det finns flera studier som visar på att det finns ett samband mellan ungdomsarbetslöshet och försämrad psykisk hälsa. Att individen drabbas av psykisk ohälsa ökar då denne är arbetslös (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.39). Sara berättar att arbetslösheten främst har påverkat hennes psykiska mående på ett negativt sätt. Sara upplever en känsla av hopplöshet, ångest och uppgivenhet, vilket kännetecknar den fjärde fasen av arbetslösheten (Fredlund & Tomth 1985 s.8). I samband med dessa känslor ökar den psykiska påfrestningen till bristningsgränsen (ibid). Sara känner sig uppgiven eftersom hon upplever att hon inte kan påverka sin nuvarande situation. Sara uttrycker att hon känner sig utanför samhället då hon inte har ett arbete. Alltså medför detta att hon upplever sig stigmatiserad (Goffman 2011 s.12). Eftersom Sara till skillnad från andra inte har ett arbete, medför detta att hon avviker från omgivningens förhoppningar på ett negativt sätt (ibid). Som arbetslös kan man få en känsla av att man inte kan påverka sin situation, vilket stämmer in på Saras förgående uttalande (Rantakeisu, Starrin & Hagquist 1996 s.142). Detta kan medföra att hon känner sig maktlös och hjälplös. Detta tillstånd kan ha en dålig inverkan på Saras hälsa (ibid). Fatima känner sig kraftlös eftersom hon inte har ett jobb och gå till om dagarna. Hon berättar vidare att hon känner sig ledsen i ensamheten. Fatima är även sur på sig själv eftersom hon inte har lyckats hitta ett jobb. Under tiden hon arbetade kände hon sig alert. Dessutom lärde hon känna nya människor och hon tjänade även pengar. Fatima förknippar arbete med enbart något positivt.

Alma och Sara uttrycker båda att de är aktivt arbetssökande. På fritiden ringer och mailar Alma till olika arbetsgivare:

Jag går även runt till olika affärer och tillfrågar om de är i behov av att anställa personal.

Även Sara berättar att hon går runt till olika arbetsplatser och lämnar intresseanmälan men hon söker även jobb via nätet. Alma och Sara är båda aktivt arbetssökande och har en positiv inställning till att hitta ett sig ett jobb, vilket kännetecknar den första fasen av arbetslösheten (Fredlund & Tomth 1985 s.7). De fortsätter att söka jobb trots många försök utan att lyckas. Den

bilden som omgivningen vanligtvis har på arbetslösa ungdomar är att de bland annat är arbetsovilliga (Fredlund & Tomth 1985 s.10). Alma och Sara går emot spegeljaget, vilket innebär att de inte skapar en bild av sig själva utifrån den bild som de tror att omgivningen har om de (Trost & Levin 2010 s.99). Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv är spegeljaget inte något bestämt, utan det är människor som i samverkan med varandra konstruerar denna (Wenneberg 2000 s.11). Att ungdomar ses som arbetsovilliga kan troligen kopplas samman med den uppgivenheten som de känner efter en lång tids arbetssökande utan resultat. Både Ali och Hassan känner sig uppgivna eftersom de ännu inte har lyckats hitta ett jobb. Efter en period av aktivt sökande utan att lyckas hitta ett jobb påverkas ungdomen på ett negativt sätt (Fredlund & Tomth 1985 s.11). Ungdomen känner sig uppgiven då denne inte har lyckats hitta ett jobb efter många försök (ibid). Både Ali och Hassan har planer på att studera vidare, då de för tillfället har gett upp hoppet om att hitta ett jobb.

5.2.4 Möjligheter till jobb

Ali, Alma och Mariam har planer på att studera vidare. Därmed har samtliga tre ungdomar funnit meningsfullheten i att studera. Ali upplever att han har varit arbetslös en längre period och därför har han planer på att studera vidare:

Lyckas jag inte hitta ett jobb inom några månader, kommer jag säkerligen att börja studera.

Alis inställning påverkas i detta fall av hur länge han har varit arbetslös (jfr Fredlund & Tomth 1985 s.10). De ungdomar som har varit arbetslösa en kortare period har en mer positiv syn än de som har varit arbetslösa en längre period. Eftersom Ali har planer på att studera vidare, tyder detta på att han har en mindre positiv syn på att hitta ett jobb. Fatima har till skillnad från Ali varit arbetslös en kortare period. Hon har en positiv inställning och menar på att hon troligen kommer hitta ett jobb inom snar framtid. Fatima kommer fortsätta söka jobb inom restaurang & hotellbranschen då hon har erfarenhet inom detta yrke. Eftersom hon självmant valde att säga upp sig från sitt förra jobb, ser hon därmed inga större bekymmer med att hitta ett nytt jobb inom samma bransch. Fatima anser att hon har tillräckligt med arbetslivserfarenhet, vilket hon också menar på kommer underlätta i hennes jobbsökande. Fatima har därmed hitta meningsfullheten då hon upplever att hon kan påverka sin situation. Till skillnad från Fatima kan det tänkas att Hassan saknar meningsfullhet, då han känner att han inte kan påverka sin situation som arbetslös. Detta

med tanke på att han upplever att han har blivit nekad ett jobb enbart utifrån hans etniska bakgrund. Hassan uttrycker att han inte har möjligheten att få vissa jobb. Detta grundar han på den diskrimineringen som han upplevde att han blev utsatt för i samband med en jobbintervju:

Eftersom jag inte fick jobbet bara för att jag är invandrare, kommer jag enbart att söka jobb i pizzerior framöver.

Hassan uttrycker alltså att han enbart kommer söka jobb i pizzerior. Detta eftersom han har erfarenhet av att jobba i pizzerior men även då han tror att han inte kommer bli utsatt för diskriminering inom denna bransch. Hittar Hassan meningsfullhet i sin tillvaro kommer detta troligen ha en positiv inverkan på hans hälsa (Antonovsky 2005 s.45). Med meningsfullhet menas att individen, i detta fall Hassan, upplever att han har ett inflytande över sin egen situation. Ett jobb för Hassan skulle medföra att han känner sig behövd och värdefull för omgivningen. Fatima berättar att hon genom jobb har utvecklats på ett positivt sätt. Hon menar på att det har varit en fördel att arbeta, då hon både har lärt sig det svenska språket men även då hon har fått erfarenhet. Jobbet och kollegorna skapade en referensram som hjälpte Fatima att få en bild av sig själv som värdefull för omgivningen (Fredlund & Tomth 1985 s.5). Hennes arbetskamrater påpekade att hon från början inte kunde mycket men att hon med tiden lärde hon sig allt inom yrket. Med tiden blev hon allt mer självständig. Att vara självständig är något som förväntas av Fatima med tanke på att hon är en vuxen människa (Wellros 1998 s.112). Hon bör som vuxen vara ekonomiskt oberoende av omgivningen. För att Fatima ska kunna anpassa sig till samhället bör hon vara autonom och inneha ett kritiskt tänkande (ibid). Genom att arbeta kommer Fatima skapa sig själv en ekonomisk möjlighet (Fredlund & Tomth 1985 s.6). Genom att arbeta kommer hon troligtvis även att uppleva en känsla av att hon gör något som är meningsfullt (ibid).

6. Slutdiskussion

Syftet med denna studie var att belysa samt förstå hur utrikesfödda ungdomar som har bott i Sverige i mindre än 10 år och som är i åldern 18-24 beskriver sin påverkan och situation som arbetslösa. Vi studerade även andra faktorer som de har upplevt påverkar deras arbetslöshet. En av studiens frågeställning gav oss svar på att de flesta av ungdomar upplever att deras möjligheter till jobb har påverkats negativt av att de är utrikesfödda. Flera av ungdomarna har upplevt någon sorts diskriminering i samband med deras jobbsökande. Vissa av ungdomarna

anser även att deras bakgrund som utrikesfödd har medfört att de innehar ett lägre socialt kapital än andra arbetslösa ungdomar som ej är utrikesfödda. Studiens andra frågeställning visar på att de utrikesfödda ungdomarna upplever sin arbetslösa situation som jobbig och deprimerande. Frågeställningen gav oss även svar på att det finns olika faktorer som har haft en negativ inverkan på ungdomarnas situation som arbetslösa. Vissa av ungdomarna anser att deras unga ålder men även bristen på erfarenhet har påverkat deras arbetslösa situation. Detta med tanke på att de vill hitta sig ett jobb och på detta sätt integrera sig in i det svenska samhället. Studiens resultat består av sju ungdomars utsagor. Vi anser därför att det inte går att påstå att resultatet av studien omfattar hela målgruppen, arbetslösa utrikesfödda ungdomar.

När vi påbörjade vår uppsats hade vi en hypotes om att arbetslösa utrikesfödda ungdomar har svårigheter med att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Vi hade även tankar om att ungdomarna befann sig i ett större utanförskap än andra arbetslösa ungdomar som ej är utrikesfödda. Vår hypotes låg till grund för uppbyggnaden av vårt intervjuschema. Hypotesen bekräftades genom ungdomarnas utsagor, där de berättade om konkreta händelser som de har varit med om. Utifrån ungdomarnas utsagor framgick det tydligt att deras bakgrund som utrikesfödda har haft en negativ påverkan på deras jobbsökande. Vi fick även ta del av diskrimineringen som flera av ungdomarna upplevde att de hade blivit utsatta för i samband med deras jobbsökande. Utifrån ett socialkonstruktivistiskt perspektiv kan det tänkas att diskriminering är socialt konstruerat av oss människor (Wenneberg 200 s.12). Då individen blir diskriminerad stämplas denne som avvikare utifrån att den innehar negativa egenskaper (Goffman 2011 s.12). En negativ egenskap som flera av ungdomarna i vår undersökning påpekar är deras bristande språkkunskaper. Detta har enligt de medfört en svårighet med att integrera sig in i det svenska samhället och därmed få ett jobb. Som ovan nämnt ansåg ungdomarna att språket var en av orsakerna till deras arbetslöshet. Diskriminering menar ungdomarna är en annan orsak till deras situation som arbetslösa. Ett sätt att förstå detta är att koppla det till Håkanssons (2011 s.14) resonemang om varför ungdomar med utländsk bakgrund har en ökad arbetslöshetsrisk i jämförelse med andra ungdomar. Håkansson ställer en hypotes om att ungdomar med utländsk bakgrund innehar en högre risk att bli arbetslösa på grund av ett lägre socialt kapital. Därmed menar han att den ökade arbetslöshetsrisken inte beror på diskriminering. (ibid). Utifrån vårt undersökningsresultat kan vi konstatera att ungdomarnas arbetslöshetsrisk ökar för att de innehar

ett lägre socialt kapital men även då de upplever att de har blivit diskriminerande.

I vår undersökning framgick det tydligt att de ungdomar som vi intervjuade befann sig i en utsatt situation. Flera av ungdomarna upplevde att de hade ett lägre socialt kapital i form av bristande språkkunskaper. De upplevde även att de hade otillräckliga kunskaper kring den svenska arbetsmarknaden. Under jobbsökandet har flera av ungdomarna upplevt att de har blivit diskriminerade, vilket ytterligare förstärker deras utsatta situation. Utifrån det ovannämnda hamnar de arbetslösa utrikesfödda ungdomarna i ett större utanförskap än andra arbetslösa ungdomar som ej är utrikesfödda. Utifrån Goffmans (2011 s.12) teori om stigma kan en tolkning göras att de utrikesfödda ungdomarna innehar ett stigma eftersom de avviker från samhället då de innehar ett lågt socialt kapital. Samtliga ungdomarna i vår undersökning påpekade att de hade önskat sig mer information, hjälp och stöd från Arbetsförmedlingen. En önskan som en av ungdomarna i vår undersökning hade var att Arbetsförmedlingen skulle tilldela mer information. En av ungdomarna påpekade att dennes ekonomiska situation försämrades då denne inte fick den välbehövliga informationen från Arbetsförmedlingen. Ungdomen i frågan riktar därmed kritik mot Arbetsförmedlingen, som enligt denne bör se till att man tilldelas den viktigaste informationen.

Att en ungdom är arbetslös kan både ses som ett strukturellt problem men även som ett individuellt problem (Angelin 2009 s.21). Ett resonemang som kan föras är att vi lever i en tid där individen ses som ansvarig för sin arbetslöshet. Detta medför en individualistisk syn på arbetslösheten fast det har med strukturella föreställningar att göra. Det kan tänkas att det finns stigmatiserande föreställningar om folk från andra länder. Samhället har en tanke om att individer med utländsk bakgrund vill leva på socialbidrag. Utifrån detta ses de som arbetsovilliga från omgivningen. Detta kan medföra att individer med utländsk bakgrund påverkas av de negativa uppfattningar som samhället har om dem. Det kan tänkas att utrikesfödda ungdomar inte är vana vid att människor ser deras kapacitet och förmåga utan det sker en ständig fokusering på deras problematik. Att vara arbetssökande visar på en vilja och ansträngning att hitta ett jobb, vilket kan vändas till något positivt. Att vara arbetssökande och utrikesfödd medför att individen har lägre förutsättningar för att ta sig in på den svenska arbetsmarknaden. Detta innefattar språkkunskaper inom det svenska språket, kunskaper om den svenska arbetsmarknaden men även

erfarenhet från det svenska arbetslivet. Att som ungdom vara arbetslös och utrikesfödd medför som sagt flera motgångar. Ungdomarna i vår studie anstränger sig trots detta för att hitta ett jobb, vilket visar på en otrolig vilja och engagemang. Något som framgår i vår undersökning är att arbetslösa utrikesfödda ungdomar ses som en svag grupp från arbetsgivarens perspektiv. Det kan tänkas att arbetsgivare inte ser dessa ungdomar som en resurs för samhället. Detta då vår undersökning påvisar att utrikesfödda ungdomar har lägre förutsättningar till jobb utifrån att de är utrikesfödda. Under genomförandet av vår undersökning lade vi märke till att ungdomarna hade en stark arbetsvilja och en positiv inställning till att integrera sig i samhället. Att inneha ett jobb är enligt flera av ungdomarna det bästa sättet att integrera sig in i det svenska samhället.

Vi som framtida verksamma socialarbetare kommer troligen komma i kontakt med utrikesfödda ungdomar. Vår studie har hjälpt oss att få en bättre förståelse för utrikesfödda ungdomar. De flesta av ungdomarna i vår undersökning har uttryckt att de känner sig utanför samhället. Detta med tanke på att de har upplevt att de har blivit diskriminerade men även då de innehar ett lägre socialt kapital. Lägre socialt kapital i form av bristande språkkunskaper, dålig kunskap kring den svenska arbetsmarknaden och brist på arbetslivserfarenhet i Sverige. Utifrån ovanstående menar ungdomarna på att de har svårigheter med att integrera sig in i det svenska samhället. Erfarenheter inom socialt arbete påvisar att möten mellan socialarbetare och ungdomar med utländsk bakgrund inte alltid har fungerat som det ska (Ahmadi 2003 s.11). Vi anser därför att mer kunskap kring utrikesfödda ungdomar troligen kommer underlätta för oss som framtida socialarbetare i mötet med dessa ungdomar.

Med vårt undersökningsresultat kan det tänkas att de arbetslösa utrikesfödda ungdomarna är en utsatt grupp på flera olika sätt. Det hade varit intressant om vidare forskning hade gjorts kring vilken hjälp och stöd som dessa ungdomar får. Det hade även varit intressant att studera huruvida ungdomarna anser att de är i behov av mer hjälp. Vårt undersökningsresultat har visat på svårigheter som finns för de utrikesfödda ungdomarna med att hitta ett jobb och integrera sig in i det svenska samhället.

7. Litteraturförteckning

Ahmadi, N. (2003) "Om jaguppfattningens betydelse för tolkning av sociala normer". I Nader Ahmadi (red). *Ungdom, kulturmötet, identitet*. Stockholm: Liber AB

Angelin, A. (2009). *Den dubbla vanmaktens logik - en studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna*. Lund: Socialhögskolan, Lunds universitet

<<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1504320&fileOid=1504325>> (Hämtad 2014.06.05)

Angelöw, B & Jonsson, T. (2000) *Introduktion till socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur AB

Antonovsky, A. (2005) *Hälsans mysterium*. Stockholm: Natur och kultur

Aspers, P. (2007) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö:Liber

Becker, H. (2006) *Utanför:avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv

Bryman, A. (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö:Liber

Eriksson, A. (2013) *70 procent högre arbetslöshet för unga invandrare*. Dagens samhälle (elektronisk) <<http://www.dagensamhalle.se/nyhet/70-procent-hoegre-arbetsloeshet-brfoer-unga-invandrare-5527>> (Hämtad 2014.03.15)

Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G. (2011) "Intervjuer". I Göran Ahrne & Peter Svensson (red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Malmö:Liber

Goffman, E. (2011) *Stigma - den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Norstedts.

Granestrand, L. (2011) *Utanförskapet skulle minska - så här blev det*. Dn.se (elektronisk) <<http://www.dn.se/nyheter/sverige/utanforskapet-skulle-minska-sa-har-blev-det/>> (Hämtad 2014.03.07)

Hallsten, L. (1998) *Psykiskt välbefinnande och arbetslöshet - Om hälsorelaterad selektion till arbete*. Solna: CM gruppen (elektronisk)

<https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/4196/1/ah1998_07.pdf> (Hämtad 2014.04.22)

Håkansson, P. (2011) *Ungdomsarbetslösheten - om övergångsregimer, institutionell förändring och socialt kapital*. Lund: Lunds universitet (elektronisk)

<<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOID=2204227&fileOID=2204235>>

Jahoda, M Lazarfeld, P & Zeisel, H. (1974) *Marienthal: The sociography of unemployed community*. London: Travistock.

Jönson, H. (2010) *Sociala problem som perspektiv. En ansats för forskning och socialt arbete*. Malmö:Liber

Levin, C. (2008) "Att undersöka det sociala - några ingångar". I Anna Meeuwisse, Hans Swärd & Rosmari Lappalainen Jacobsson (red). *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur & Kultur

May, T. (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund:Studentlitteratur

Mead, G. (1976) *Medvetandet, jaget och samhället. Från socialbehavioristisk ståndpunkt*. Lund: Argos

Oscarsson, E. (2013) *Ungdomsarbetslöshet - Mått, orsaker och politik*. Sveriges akademikers Centralorganisation (elektronisk)

<<http://www.saco.se/Global/Dokument/Trycksaker/Rapporter/2013%20Ungdomsarbetsl%C3%B6shet%20-%20M%C3%A5tt,%20orsaker%20och%20politik.pdf>> (Hämtad 2014.03.19)

Petersson, S. (2013) *Utrikes födda på marknaden - en forskningsöversikt*. Stockholms universitets Linnécentrum för integrationsstudier (SULCIS) (elektronisk)

<http://www.su.se/polopoly_fs/1.166383.1392054294!/menu/standard/file/Utrikes%20f%C3%B6dda%20p%C3%A5%20arbetsmarknaden%20-%20en%20forsknings%C3%B6versikt.pdf>

(Hämtad 2014.04.14)

Rantakeisu, U Starrin, B & Hagquist, C. (1996) *Ungdomsarbetslöshet - vardagsliv och samhälle*. Lund: Studentlitteratur

Rydgren, J. (2004) *Mechanisms of Exclusion: Ethnic Discrimination in the Swedish Labour Market*. Journal of ethnic & migration studies, 30, 697-716 (elektronisk) <<http://eds.a.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=18e59981-b9ea-4914-a6e9-957346dc2b51%40sessionmgr4002&vid=5&hid=4208>> (Hämtad 2014.06.08)

Sahlén, M. (2012) *Ungdomsarbetslöshet - när ska muren rivas?*. Stockholm. Ekerlids förlag.

Trost, J & Levin, I. (2010) *Att förstå vardagen*. Lund: Studentlitteratur AB

Vetenskapsrådet (1990). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (elektronisk) <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>> (Hämtad 2014.03.16)

Wellros, S. (1998) *Språk, kultur och social identitet*. Lund: Studentlitteratur

Wenneberg Barlebo, S. (2000) *Socialkonstruktivism - positioner, problem och perspektiv*. Malmö: Liber.

Winther Jørgensen, M & Philips, L. (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

8. Bilaga 1 - Informationsbrev om medverkan i en studie om ungdomsarbetslöshet

Vi är två socionomstudenter som studerar på Socialhögskolan på Lunds universitet, Campus Helsingborg. Vi är inne på sjätte terminen av vår utbildning och ska skriva en C-uppsats om ungdomsarbetslöshet bland utrikesfödda. Anledningen till varför vi vill genomföra den här studien är för att vi har läst in oss på området ungdomsarbetslöshet och där kunde vi konstatera att antalet utrikesfödda ungdomar stiger. För att kunna genomföra vår studie kommer vi att intervjua 6-8 ungdomar. Ungdomarna som kommer delta i vår undersökning ska vara i åldern 18-24. Utifrån studiens syfte ska ungdomarna vara utrikesfödda och arbetslösa. Vårt syfte med den här studien är att undersöka hur arbetslösa utrikesfödda ungdomar beskriver sin situation avseende möjligheten att få jobb. Vi kommer att genomföra en intervju med dig där vi ställer olika frågor kring din situation som arbetslös utifrån din etniska bakgrund. Intervjun kommer att genomföras individuellt och vara i ungefär 30 minuter.

Utifrån den information du har fått om vår studie kommer du själv att bestämma om du vill delta i vår undersökning. Vi vill vidare informera dig om att du har möjligheten att avbryta din medverkan i intervjun när du vill. Allt material i vår studie kommer att vara oidentifierat vilket innebär att läsaren inte kommer kunna igenkänna dig i vår uppsats överhuvudtaget. Vi vill även meddela dig om att det är enbart vi som kommer ha tillgång till intervjuresultatet. Intervjuresultatet av vår undersökning kommer med andra ord att förbli anonymt. Materialet från intervjuerna kommer enbart att användas till vår C-uppsats.

Utifrån ovanstående information vill vi ha ditt samtycke till att du vill delta i vår studie och därefter kan vi påbörja intervjun. Om du vill ha mer information kring vår studie eller om du har andra frågor som du vill ställa till oss, får du gärna kontakta oss via mail.

Med vänliga hälsningar Amra & Azra Kurtanovic

Amra Kurtanovic; amricca_21@hotmail.com

Azra Kurtanovic; kurtanovic_031@hotmail.com

9. Bilaga 2 - Intervjuschema

Inledande frågor

1. Berätta om vilka eventuella utbildningar du har genomgått?
2. Berätta om din arbetslivserfarenhet?
3. Kan du berätta om ditt jobbsökande?

4. Berätta om du upplever att din bakgrund som utrikesfödd har haft en påverkan på ditt jobbsökande?
5. Beskriv hur du tror att din möjlighet till ett jobb hade sett ut om du istället hade haft en etnisk svensk bakgrund?
6. Berätta om du någon gång har upplevt att du har blivit nekad ett jobb på grund av att du är utrikesfödd?
7. Berätta hur du ser på framtiden kring ditt jobbsökande?
8. Beskriv hur du upplever din situation som arbetslös?
9. Har du upplevt att din unga ålder har haft en påverkan på dina möjligheter till ett jobb?
10. Berätta vad du gör för att ta dig närmare arbetsmarknaden och ett jobb?
11. Berätta hur arbetslösheten har påverkat ditt liv?
12. Berätta vad du själv anser är orsaken till din arbetslöshet?
13. Upplever du att kombinationen av att du är utrikesfödd och arbetslös har gjort det svårare för dig att komma in i det svenska samhället?
14. Upplever du att din bakgrund som utrikesfödd har en påverkan på att du är arbetslös?
15. Vem/vilka anser du är ansvariga för din situation som arbetslös?

Avslutande frågor

16. Upplever du att du har fått den hjälpen du behöver från Arbetsförmedlingen i ditt jobbsökande?
17. Finns det något ytterligare som du vill dela med dig av gällande din situation?